Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν 2½ πέννες.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστώμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς ἐτὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεῖς παρασχὸν εἰς τὴν χώραν ὑπηρεσίας, καὶ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ὡς ἐπάνγνωσμα ἄριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὰς 100. Ἑξάμηνος δραχ. 55. Τρίμηνος δραχ. 30.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατιμ. 50.— Ἀμερικῆς δολλάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ἄλλων ἐν γένει τῶν Ἄλλων Κρατῶν σελλίνια 10.

Ἑξάμηνοι καὶ Τρίμηνοι ἀναλόγως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 38ος *Ἀθῆναι 24 Ἰανουαρίου 1931* *Ἔτος 53ον.—Ἀριθ. 8*

ΔΑΥΪΔ ΚΟΠΠΕΡΦΗΛΔ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ CH. DICKENS

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ὅταν βγῆκα ἀπὸ τὸ γραφεῖο, κρατώντας τὸ χέρι τοῦ ὁδηγοῦ μου, τόλμησα νὰ τοῦ ρίξω μιὰ ματιά. Ἦταν ἕνας χλωμὸς νέος μὲ ἀδύνατα μάγουλα καὶ μὲ ματιὰ στεγνὴ καὶ σκληρή.

Τὰ μαῦρα του ροῦχα ἦταν λιγάκι παλιωμένα, τὰ μανίκια του τοὔφταναν ὥς τὸν καρπὸ καὶ τὰ παντελόνια του ὥς τὸν ἀστράγαλο, κι' ἡ ἄσπρη γραβάτα του δὲν ἦταν καὶ πολὺ καθαρή.

— Εἶστε ὁ καινούργιος μαθητής; μὲ ρώτησε.

— Ναί, κύριε, ἀποκρίθηκα.

Ἔτσι φανταζόμουν. Θετικὰ δὲν ἤξερα τίποτα.

— Εἶμαι ἐπιμελητὴς στὸ σχολεῖο Σάλεμ, μοῦ εἶπε τότε.

— Χαίρω πολύ, ψιθύρισα τρομαγμένος.

Συλλογιζόμουν ὅτι ἔπρεπε νὰ πάρω τὴ βαλίτσα μου ἀπὸ τὸ γραφεῖο, ἀλλὰ δὲν τολμοῦσα νὰ κάμω ὑπαινιγμὸ γιὰ ἕνα τόσο ταπεινὸ θέμα μπροστὰ στὸ σοφὸ δάσκαλο τοῦ Σάλεμ-Χάους. Ὡστόσο, ὅταν βγήκαμε, βλέποντας ὅτι κινδύνευα νὰ χάσω τὴ βαλίτσα μου, τοῦ τὸπα. Γυρίσαμε ἀμέσως κι' ἔδωσε παραγγελία στὸν ὑπάλληλο νὰ τὴ στείλουν τὸ μεσημέρι.

— Κύριε, τοῦ εἶπα ἀφοῦ περπατήσαμε κάμποσο, θἄχετε τὴν καλοσύνη νὰ μοῦ πῆτε ἂν εἶναι μακρυά;

— Εἶναι πρὸς τὸ Μπλάκχηθ, μοῦ ἀπάντησε.

— Δηλαδή, εἶναι μακρυά!

— Θὰ πᾶμε κάμποσο μὲ τὰ πόδια κι' ὕστερα μὲ τὸ λεωφορεῖο. Εἶν' ἕξη μίλλια περίπου.

Ἤμουν τόσο κατάκοπος κι' ἐξαντλημένος, ὥστε δὲν βαστοῦσα νὰ κάμω ἕξη μίλλια ἀκόμα δίχως νὰ βάλω τίποτα στὸ στόμα μου. Ξεθάρρεψα νὰ τοῦ πῶ ὅτι δὲν εἶχα φάει ὅλη τὴ νύχτα κι' ὅτι θὰ τοῦ χρωστοῦσα μεγάλη χάρη, ἂν μοῦ ἐπέτρεπε νἀγοράσω κάτι γιὰ νὰ φάω.

Ἐκφυλιάστηκε, σταμάτησε καὶ μὲ κοίταξε. Σκέφθηκε μιὰ στιγμὴ κι' ὕστερα μοῦ εἶπε ὅτι εἶχε ἀνάγκη νὰ περάσει ἀπὸ τὸ σπίτι μιᾶς γριᾶς γυναίκας, ποὺ κατοικοῦσε ἐκεῖ κοντά, κι' ὅτι μποροῦσα νἀγοράσω λίγο ψωμὶ ἢ ὅ,τι ἄλλο προτιμοῦσα (ἀρκεῖ νὰ μὴν ἦταν βλαβερὸ) καὶ νὰ τὸ φάω ἐκεῖ, ὅπου θὰ μοῦδιναν καὶ γάλα.

«Ἔβγαλε ἕνα φλάουτο κι' ἄρχισε ἀμέσως νὰ παίζη...»
(Σελ. 86, στ. α'.)

Μπήκαμε σ' ἕνα ψωμάδικο, ὅπου ἀγόρασα ἕνα ψωμάκι ποὺ μοῦ στοίχισε τρεῖς πέννες. Πιὸ πέρα, ἀγόρασα κι' ἕνα αὐγὸ κι' ἕνα κομμάτι λαρδί. Καὶ μ' ὅλ' αὐτὰ μοῦμεναν ἀκόμα ἀρκετὰ χρήματα στὴν τσέπη, πρᾶγμα ποὺ μ' ἔκανε νὰ σκεφθῶ ὅτι στὸ Λονδῖνο μποροῦσε νὰ ζήσει κανεὶς πολὺ οἰκονομικά.

Ἀφοῦ κάναμε τὶς προμήθειές μας, περάσαμε μιὰ γέφυρα μέσα σὲ ὀχλοβοὴ καὶ κίνηση ἀπερίγραπτη, ποὺ ἔκανε τὸ κεφάλι μου νὰ γυρίζει, καὶ τέλος φτάσαμε στὴν κατοικία τῆς γριᾶς. Ἀπὸ μιὰ ἐπιγραφὴ ποὺ διάβασα στὴν καγκελόπορτα, κατάλαβα ὅτι τὸ σπίτι αὐτὸ ἦταν ἕνα πτωχοκομεῖο, ὅπου κατοικοῦσαν εἰκοσιπέντε φτωχὲς γυναῖκες.

Ὁ ἐπιμελητὴς τοῦ Σάλεμ-Χάους χτύπησε σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς πολλὲς ὁμοιόμορφες πόρτες, καὶ μπήκαμε μέσα. Μιὰ γριὰ φυσοῦσε τὴ φωτιά της, ὅπου ἔβραζε μιὰ μικρὴ κατσαρόλα. Καθὼς εἶδε τὸν ὁδηγό μου, ἔπαψε νὰ φυσᾶ καὶ φώναξε:

— Καλῶς μου τον!

Ἀλλὰ καθὼς εἶδε πὼς ἔμπαινα κι' ἐγὼ μαζί του, ἄλλαξε στάση, σηκώθηκε καὶ, τρίβοντας τὰ χέρια της, ἔκαμε μιὰν ἀδέξια ὑπόκλιση, γεμάτη σεβασμό.

— Μπορεῖς νὰ ψήσης τὸ φαγητὸ τοῦ μικροῦ κυρίου ἀπ' ἐδῶ; εἶπε ὁ δάσκαλος τοῦ Σάλεμ-Χάους.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ ἂν μπορῶ! ἔκαμε ἡ γριά. Καὶ βέβαια μπορῶ!

— Πῶς πάει σήμερα ἡ κυρὰ-Φίμπις; ρώτησε κοιτάζοντας μιὰν ἄλλη γριά, ποὺ καθόταν σὲ μιὰ καρέκλα πλάϊ στὴ φωτιὰ κι' ἔμοιαζε φοβερὰ μ' ἕνα σωρὸ ἀπὸ παλιοκούρελα.

— Ἔ, δὲν πάει καὶ περίφημα, ἀποκρίθηκε ἡ πρώτη γριά. Ἔχει τὶς κακές της σήμερα. Μὰ τὴν ἀλήθεια, ἂν ἔκανε πὼς σβύνει ἡ φωτιά, θἄσβυνε κι' αὐτὴ μαζὶ καὶ δὲ θἄνοιγε πιὰ τὰ μάτια της.

Τὴν κοίταζαν κι' οἱ δυό τους, τὴν κοί-

ταζα κι' ἐγώ. Μοῦ φάνηκε πολὺ δυστυχισμένη, κρύωνε φοβερά, ἂν κι' ἔκανε ζέστη ἔξω, καὶ δὲν ξεκολλοῦσε ἀπὸ τὴ φωτιά. Μὲ κοίταξε μιὰ στιγμὴ καὶ μοῦ φάνηκε ὅτι στὴ ματιά της εἶδα μιὰ ἔκφραση τρέλλας.

Ἀφοῦ μοῦψησαν τὸ αὐγὸ καὶ τὸ λαρδί, μοῦδωσαν καὶ λίγο γάλα, καὶ κάθησα κι' ἔφαγα μὲ ὄρεξη ἀπερίγραπτη. Ἔτρωγα ἀκόμη, ὅταν ἡ γριά, ποὺ ἦταν ἡ νοικοκυρὰ τοῦ σπιτιοῦ, εἶπε στὸ ὄβασκαλο:

—Ἔχεις τὸ φλάουτο μαζί σου;

— Ναί, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος.

— Παῖξε μας τὸ λοιπὸν κάτι, εἶπε ἡ γριὰ παρακαλεστικά. Ἔλα, γειά σου.

Ὁ ἐπιμελητὴς ἔχωσε τὸ χέρι του στὴν ἀπὸ μέσα τσέπη τοῦ σακακιοῦ του κι' ἔβγαλε τὰ τρία κομμάτια ἀπ' ἕνα φλάουτο, τὰ ἕνωσε κι' ἄρχισε ἀμέσως νὰ παίζει.

Ἡ ἰδέα μου, καὶ τώρα ποὺ τὸ συλλογίζομαι, εἶναι ὅτι ποτὲ ἄνθρωπος δὲν ἔπαιξε χειρότερα. Ἔβγαζε κάτι ἤχους ποὺ μοῦφερναν τόσο νεύριασμα καὶ μ' ἔριχναν σὲ τόση θλίψη, ποὺ μοῦρχόταν νὰ κλαίω. Μὰ ὕστερα, ἀφοῦ τελείωσα τὸ φαγητό μου καὶ χόρτασα οἱ ἦχοι αὐτοὶ μοῦφερναν τὴν ἐπιθυμία νὰ κοιμηθῶ.

Καὶ σιγὰ-σιγά, δὲν ἄκουγα πιὰ καθαρὰ τί ἔπαιζε, ἔγειρα καὶ μὲ πῆρε ὁ ὕπνος. Τὸ φλάουτο τώρα δὲν ἀκούγεται, ρόδες ἀκούω νὰ κυλοῦν σὲ δρόμο. Ταξιδεύω μέσα στὸ λεωφορεῖο. Μὰ ξαφνικὰ σταματᾶ σ' ἕνα σταθμὸ κι' ἐγὼ πετάγομαι μονομιᾶς ἀπάνω καὶ νά, πάλι τὸ φλάουτο!

Ὁ ἐπιμελητὴς τοῦ Σάλεμ-Χάους ἐξακολουθεῖ νὰ παῖζει κι' ἡ γριὰ τὸν ἀκούει μὲ θρησκευτικὴ κατάνυξη. Μὰ γρήγορα χάνεται κι' αὐτή, χάνεται κι' αὐτός, τέλος χάνονται ὅλα, δὲν ὑπάρχει πιὰ μήτε φλάουτο, μήτε, δάσκαλος, μήτε Σάλεμ-Χάους, μήτε Δαυΐδ Κόππερφηλδ, ἀλλὰ μόνο ἕνας βαθὺς ὕπνος.

Θὰ εἶχε περάσει, φαντάζομαι, ἀρκετὴ ὥρα ἀπ' τὴ στιγμὴ ποὺ ἀποκοιμήθηκα, ὅταν ὁ ἐπιμελητὴς τοῦ Σάλεμ-Χάους ἔλυσε πάλι τὸ φλάουτό του, ἔβαλε τὰ τρία κομμάτια του στὴν τσέπη καὶ μὲ πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι.

Βρήκαμε τὸ λεωφορεῖο ἐκεῖ κοντὰ κι' ἀνεβήκαμε στὸ ὑπερῶο· ἀλλὰ εἶχα τόση νύστα, ὥστε μόλις σταθήκαμε στὴν πρώτη στάση, ἀναγκάστηκαν νὰ μὲ κατεβάσουν μέσα κι' ἐκεῖ κοιμήθηκα, κοιμήθηκα βαθιά, ὡς που τὸ λεωφορεῖο σταμάτησε. Εἴχαμε φτάσει.

Κάναμε κάμποσα βήματα καὶ βρεθήκαμε στὸ Σάλεμ-Χάους. Ἕνας μεγάλος τοῖχος ἀπὸ τοῦβλα τριγύριζε τὸ σχολεῖο καὶ τὸ σύνολο εἶχε ἀρκετὰ θλιβερὴ ὄψη. Στὴν πόρτα εἴδαμε τὴν ἐπιγραφὴ «Σχολὴ Σάλεμ», καὶ σὲ λίγο παρουσιάστηκε στὸ παραθυράκι τῆς πόρτας μιὰ φάτσα κακορίζικη, ποὺ ἄνηκε, καθὼς εἶδα πιὸ ὕστερα, σ' ἕνα χοντρὸ ἄντρα μὲ σβέρκο σὰν τοῦ βωδιοῦ καὶ μ' ἕνα ξύλινο πόδι. —Εἶναι ὁ καινούργιος εἶπε ὁ ἐπιμελητής.

Ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ξύλινο πόδι μοῦρριξε μιὰ ἐξεταστικὴ ματιὰ ἀπ' τὴν κορφὴ ὥς τὰ νύχια—καὶ δὲν ἄργησε καὶ πολύ, γιατὶ δὲν ἤμουν καὶ ψηλός. Ὕστερα ἔκλεισε τὴν πόρτα πίσω μας καὶ πῆρε τὸ κλειδί. Καθὼς προχωρούσαμε, φώναξε:

—Ἔ!

Γυρίσαμε νὰ ἰδοῦμε. Κρατοῦσε ἕνα ζευγάρι παπούτσια στὸ χέρι κι' εἶπε στὸν ἐπιμελητή:

—Ὁ παπουτσὴς τἄστειλε πίσω, κύριε Μέλ. Δὲν φτιάχνονται, λέει, εἶναι γιὰ πέταμα.

Καὶ τὰ πέταξε μπροστὰ στὸν κ. Μέλ, κι' αὐτὸς ἔσκυψε νὰ τὰ μαζέψει ἀπὸ χάμω μὲ ὕφος ἀξιολύπητο, κι' ἦρθε ὕστερα κοντά μου. Ἀλήθεια κι' αὐτὰ ποὺ φοροῦσε, ἦταν πολὺ παλιωμένα καὶ μπαλωμένα σ' ὅλες τις μεριές.

Ἡ Σχολὴ Σάλεμ ἦταν ἕνα κτίριο γυμνὸ κι' ἀστόλιστο, μὲ δυὸ περίπτερα στὶς ἄκρες. Ὅλα ἦταν τόσο ἥσυχα κι' ἀθόρυβα τριγύρω, ὥστε εἶπα στὸν κ. Μέλ:

— Τὰ ἄλλα παιδιὰ ἔχουν πάει περίπατο;

Ὁ κ. Μὲλ ξαφνιάστηκε.

— Μὰ δὲν ξέρετε, εἶπε, ὅτι ἔχουμε τώρα διακοπές; Τὰ παιδιὰ εἶναι τώρα στὰ σπίτια τους κι' ὁ διευθυντής, ὁ κ. Κρίκλ, μαζὶ μὲ τὴν κυρία καὶ τὴ δεσποινίδα Κρίκλ, ἔχουν πάει στὴν ἐξοχή.

— Μὰ τότε, εἶπα ἐγώ, τότε γιατὶ ἐμένα μ' ἔστειλαν ἐδῶ;

— Σᾶς ἔστειλαν, φαίνεται, γιὰ νὰ σᾶς τιμωρήσουν γιὰ τὴν κακή σας συμπεριφορά. Ἔτσι φαίνετα..

Μὲ πῆγε στὴν τάξη. Δὲν εἶχα ξαναϊδεῖ οὔτε καὶ ξαναεῖδα ἀπὸ τότε πιὸ ρημαγμένο κι' ἀξιοθρήνητο μέρος. Ἕνα μακρὺ δωμάτιο μὲ τρεῖς σειρὲς θρανία καὶ μὲ κρεμαστάρια στοὺς τοίχους γιὰ νὰ κρεμοῦν τὰ καπέλλα καὶ τὶς πλάκες. Φύλλα ἀπὸ τετράδια καὶ χαρτιὰ ἦταν χάμω στὸ πάτωμα, κι' ἄλλα πάνω στ' ἀναλόγια τῶν θρανίων. Σ' ἕνα κλουδὶ εἶδα δυὸ ἄσπρα ποντίκια μὲ κόκκινα ματάκια, ποὺ πηγαινοερχόνταν νευρικὰ καὶ φοβισμένα, καὶ σ' ἕνα ἄλλο κλουδὶ ἕνα πουλὶ ἀνεβοκατεβαίνει σ' ἕνα ξυλάκι δίχως νὰ κελαϊδεῖ καθόλου.

Σ' ὅλη τὴν τάξη μυρίζουν μουχλιασμένα βιβλία, καὶ σ' ὅλο τὸ πάτωμα μουντζούρες ἀπὸ χυμένο μελάνι.

Ὁ κ. Μὲλ ἔφυγε γιὰ μιὰ στιγμὴ γιὰ νὰ πάει ἀπάνω τὰ παπούτσια του, κι' ἐγὼ προχώρησα δειλὰ στὸ δωμάτιο, νὰ τὸ περιεργαστῶ. Ξαφνικά, βρέθηκα μπροστὰ σὲ μιὰ ἐπιγραφὴ πάνω σὲ χαρτόνι, ἀκουμπισμένη σ' ἕνα θρανίο, ὅπου διάβαζε κανεὶς αὐτὲς τις λέξεις μὲ μεγάλα γράμματα:

Προσοχή!
Δαγκάνει!

Σκαρφάλωσα μονομιᾶς στὸ θρανίο, γιατὶ φαντάστηκα ὅτι κάπου ἐκεῖ ἦταν κανένα ἄγριο σκυλὶ κι' ἡ ἐπιγραφὴ αὐτὴ ἦταν μιὰ προειδοποίηση. Μάλιστα κοίταζα περίεργα τριγύρω μου γιὰ νὰ τὸ ἀνακαλύψω, ὅταν γύρισε πίσω ὁ κ. Μὲλ καὶ μὲ ρώτησε τί γύρευα ἐκεῖ πάνω ποὺ εἶχα ἀνεβεῖ.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, εἶπα. ἀλλὰ κοιτάζω νὰ ἰδῶ ποῦ εἶναι τὸ σκυλί.

— Ποιὸ σκυλί;

— Δὲν εἶναι σκυλὶ αὐτό;

— Ποιὸ «αὐτό»;

— Αὐτὸ ποὺ γράφει ἐδῶ πῶς δαγκάνει.

—Ἄ!

Ὁ κ. Μὲλ πῆρε ὕφος σοβαρὸ καὶ μοῦ εἶπε:

—Ὄχι, κύριε Κόππερφηλδ, δὲν εἶναι σκυλί. Εἶναι ἕνα παιδί... Ἔχω διαταγή, Κόππερφηλδ, νὰ σᾶς κρεμάσω αὐτὴ τὴν ἐπιγραφὴ στὴ ράχη. Λυποῦμαι πολὺ ποὺ ἀρχίζω ἔτσι ἄσχημα μαζί σας, ἀλλὰ τί νὰ γίνῃ—ἔτσι πρέπει.

Μὲ κατέβασε ἀπὸ τὸ θρανίο καὶ μοῦ κρέμασε στὴ ράχη, σὰ γυλιό, τὴν ἐπιγραφή. Κι' ἀπὸ τότε, τὴν κουβαλοῦσα πιὰ ὅπου κι' ἂν πήγαινα.

Κανεὶς δὲ μπορεῖ νὰ φανταστεῖ τί μ' ἔκανε νὰ ὑποφέρω αὐτὴ ἡ καταραμένη ἐπιγραφή! Εἴτε μὲ ἄλλους ἤμουν, εἴτε μοναχός, πάντα εἶχα τὴν ἰδέα ὅτι κάποιος στεκόταν ἀπὸ πίσω μου καὶ τὴ διάβαζε. Καὶ δὲν ἀνακουφιζόμουν οὔτε ὅταν γύριζα κι' ἔβλεπα ὅτι δὲν ἦταν κανείς, γιατὶ πάντα φανταζόμουν πὼς ἦταν κάποιος ἀπὸ πίσω μου καὶ τὴ ράχη μου.

Τὸ μαρτύριό μου τὸ μεγάλωνε κι' ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ξύλινο πόδι ποὺ ἦταν πολὺ σκληρός. Αὐτὸς ἦταν ὅλη ἡ ἐξουσία ἐκεῖ μέσα ἐκείνη τὴν ἐποχή, καὶ κάθε φορὰ ποὺ μ' ἔβλεπε νἀκουμπῶ τὴ ράχη σὲ κανένα τοῖχο ἢ σὲ κανένα δέντρο, φώναζε:

—Ἔ, Κόππερφηλδ! Μὴν κρύβεις τὴν ἐπιγραφή, γιατὶ θὰ σὲ τιμωρήσω!

Ἡ αὐλή, ὅπου ἔπαιζαν τὰ παιδιὰ στὰ διαλείμματα, ἦταν ἀπέναντι στὶς κουζίνες καὶ στὰ παραρτήματα τοῦ σχολείου, κι' ἤξερα ὅτι ὅλοι οἱ ὑπηρέτες διάβαζαν τὴν ἐπιγραφή μου· κι' ὁ χασάπης τὴ διάβαζε, κι' ὁ ψωμὰς τὴ διάβαζε, κι' ὅλοι ὅσοι ἔμπαιναν κι' ἔβγαιναν κάθε πρωΐ. Ἐνῶ ἐγὼ ἔκανα τὸν ἀναγκαστικό μου περίπατο, διάβαζαν στὴ ράχη μου ὅτι ἔπρεπε νὰ φυλάγωνται, γιατὶ δαγκάνω. Στὸ τέλος, θυμᾶμαι πὼς ἄρχισα νὰ φοβᾶμαι κι' ἐγὼ τὸν ἑαυτό μου, μὴν ἤμουν κανένα παιδὶ ἄγριο καὶ δάγκωνα στ' ἀληθινά...

Στὴν αὐλὴ αὐτὴ ἦταν μιὰ παλιὰ πόρτα, ὅπου οἱ μαθητὲς εἶχαν σκαλίσει τὰ ὀνόματά τους, κι' ἦταν γεμάτη ἀπὸ αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὶς ἐπιγραφές. Τρόμαζα μόνο μὲ τὴν ἰδέα ὅτι θὰ τελείωναν οἱ διακοπὲς καὶ θὰ γύριζαν ὅλοι οἱ μαθητές, καὶ ὅταν διάβαζα αὐτὰ τὰ χαραγμένα ὀνόματα, ρωτοῦσα τὸν ἑαυτό μου μὲ τί

τόνο θὰ διάβαζε καθένας ἀπ' αὐτοὺς τὶς λέξεις: «Προσοχή! Δαγκώνει!»

Ἦταν κάποιος Στίρφορθ, ποὺ εἶχε χαράξει τὄνομά του βαθιὰ-βαθιὰ καὶ πολλὲς φορές. «Αὐτός, συλλογίστηκα, ἄρα ἰδεῖ τὴν ἐπιγραφή μου, θὰ βάλει τὰ γέλια καὶ θὰ μ' ἁρπάξῃ ἀπ' τὰ μαλλιά».

Ἕνας ἄλλος λεγόταν Τόμυ Τράτλ. «Αὐτός, ἔλεγα, θὰ κάνει πὼς μὲ πλησιάζει κοντὰ λάθος κι' ὕστερα θὰ τραβηχτῇ τάχα τρομαγμένος».

Κι' ἡ πόρτα αὐτὴ συγκέντρωνε τώρα ὅλους τοὺς φόβους μου, καὶ ὧρες-ὧρες μοῦ φαινόταν πὼς ἄκουγα ὅλες τὶς φωνὲς μαζὶ (σαράντα ἦταν, μοῦ εἶπε ὁ κ. Μὲλ) νὰ τραγουδοῦν μὲ τετραφωνία:

«Προσοχή ἡ! Δαγκάάνει ει!..»

Κάθε νύχτα ὀνειρευόμουν πὼς ἤμουν στῆς μητέρας μου ἢ στὸ καράβι τοῦ Πέγκοτυ, ἢ ὅτι ταξίδευα στὸ λεωφορεῖο, ἢ ὅτι ἔτρωγα μαζὶ μὲ τὸ πεινασμένο γκαρσόνι τοῦ ξενοδοχείου. Παντοῦ ὅμως ἔβλεπα ὅλον τὸν κόσμο νὰ μὲ κοιτάζει μὲ τρόμο, νὰ διαβάζει τὴν ἐπιγραφή μου καὶ νὰ φεύγει τρεχάλα μακρυά μου.

Ἦταν μιὰ ζωὴ μονότονη καὶ γεμάτη τρομαχτικοὺς ἐφιάλτες. Κάθε μέρα εἶχα νὰ κάμω πολλὰ θέματα, ποὺ μοῦδινε ὁ κ. Μέλ, τὰ ἔκανα ὅμως πρόθυμα (ὁ κ. Μύρτον κι' ἡ δ. Μύρτον δὲν ἦταν πιὰ μπροστά) καὶ δὲν τὰ κατάφερνα ἄσχημα. Ὕστερα ἔκανα τὸ μελαγχολικό μου περίπατο, μὲ τὴν ἐπίβλεψη πάντα τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ ξύλινο πόδι, στὴν αὐλὴ μὲ τὴν παλιὰ ραγισμένη βρύση, μὲ τὶς χορταριασμένες πέτρες καὶ τὰ φτωχὰ κακχεκτικὰ δεντράκια, ποὺ φαίνονταν πὼς εἶχαν δεχτεῖ στὴ ζωή τους πολὺ περισσότερη βροχὴ παρὰ φῶς ἀπὸ τὸν ἥλιο.

Στὴ μιὰ ἡ ὥρα, τρώγαμε ἐγὼ κι' ὁ κ. Μέλ, σὲ μιὰ μεγάλη γυμνὴ τραπεζαρία, κι' ὕστερα ξαναπιάναμε τὸ μάθημα ὥς τὴν ὥρα τοῦ τσαγιοῦ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΥΘΥΜΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΜΟΥ ΠΙΟΥΠΙΟΥ

Παιδιά!... Ἡ ἀφεντιά μου σᾶς παρου-
[σιάζει
τὸ μαῦρο μου Πιουπιού. Σπουδαῖος γάτος,
κι' ἀπ' τὴ Χιονία πι' ὄμορφος — ὦ, κι'
[ἀς γκρινιάζει,
ὁ κύριος Φαίδων σκυθρωπός, ζήλεια γιο-
[μάτος!.,

Εἶν' ὅλο σκέρτσο, μαργιολιές, εἶν' ὅλο
[νάζι,
χαρούμενος καί... νυχοπαδαρᾶτος
κι' ἂν μαχμουρλῆς κάμμιὰ φορὰ λουφάζει,
εἶν' ἀπ' τή... σκέψη τὴν πολλή. Κοι-
[τάξτε, νά τος...

Καμπουρωτὸς σιγὰ-σιγὰ σιμώνει,
τὰ χέρια μου κοιτάζει γιὰ πλεμόνι,
κι' ὅταν τοῦ δίνω, εὐχαριστιέται τόσο

Ποὺ ἀρχίζει ρονρονρίσματα γλυκά...
μ' ἀλίμονο σὲ μένα ἂν δὲν τοῦ δώσω:
θὰ μοῦ τὸ στρίψῃ... *ἀλὰ γαλικά!*..

ΛΙΔΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΕΝΟΣ ΓΑΤΟΥ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Η'.

Θυμᾶστε τὸν Ἀράπη, τὸ φίλο μου, ποὺ λίγο ἔλειψε νὰ γίνῃ σιβὲ — ἴσως καὶ στυφάδο—ἀπὸ τὸν μπόγια τὸ μπάρμπα Γιάννη; Αὐτὸς λοιπόν, ὁ καϊμένος, φαίνεται πὼς στὸ σπίτι του δὲν ἔτρωγε καλά, καὶ γι' αὐτὸ τριγύριζε πάντα ἔξω, ἀδύνατος καὶ καταπεινασμένος.

Ἀπεναντίας ὁ Τόπ, ὁ σκύλος τοῦ σπιτιοῦ μας, ὁ ἐχθρός μου, τρεφόταν λαμπρά. Καθεμέρα σχεδὸν τοῦφερναν μιὰ πήτα, ζυμωμένη ἀπὸ πίτουρα καὶ καλοψημένη στὸ φοῦρνο. Τὴν ἔβαζαν σ' ἕνα σιδερένιο πιάτο καὶ τὴν ἄφιναν ἐκεῖ-ἀπέξω ἀπ' τὸ σπιτάκι του, γιὰ νὰ βγῇ, καθὼς ἦταν δεμένος, καὶ νὰ τὴ φάῃ

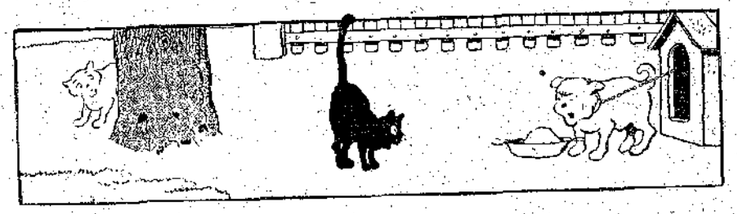

Ὁ Ἀράπης, ὀπεινασμένος, κατόρθωνε πάντα νὰ βρίσκεται κεῖ-γύρω. Ἤξερε τὴν ὥρα, τὸν τραβοῦσε κιόλα κι' ἡ μυρωδιά. Κι' ἔτρεχαν τὰ σάλια του, τοῦ κακομοίρη, καθὼς ἔβλεπε ἀπὸ μακριὰ τὴν ὀρεχτικὴ ἐκείνη πήτα. Μὰ ποῦ νὰ τὸν ἀφήσῃ ὁ Τὸπ νὰ ζυγώσῃ! Ἔτσι τὴν ἔρωγε μόνο μὲ τὰ μάτια. Δηλαδή, ὅπως λέει κι' ἡ παροιμία: φάτε, μάτια, ψάρια κι' ἡ κοιλιὰ περίδρομο...

Τὸν λυπόμουν πολὺ τὸ φτωχό μου φίλο. Ἀλλὰ μιὰ μέρα, ποὺ γύρισα κι' ἐγὼ στὴν αὐλή, εἶδα χάμω ἕνα παιχνίδι, ξεχασμένο ἐκεῖ ἀπὸ τὸ μικρὸ γιὸ τοῦ ἀφεντικοῦ μου, ποὺ πρὸ ὀλίγου ἔπαιζε μ' αὐτό. Ἦταν ἕνα θαυμάσιο αὐτοκινητάκι, μὲ τὸ σωφεράκη του ἀπὸ βαμμένο ξύλο καὶ τὴ μηχανούλα του. Τὸ κούρδιζες κι' ἔτρεχε σὰ δαιμονισμένο...

Ἅμα τὸ εἶδα, μοῦ ἦρθε μιὰ περίφημη ἰδέα. «Σήμερα, εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου, θὰ

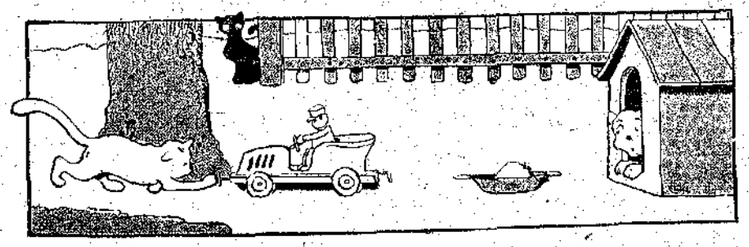

κάμω ἐγὼ τὸ φίλο μου Ἀράπη νὰ φάῃ ὅλη τὴν πήτα τοῦ ἐχθροῦ μου τοῦ Τόπ!»

Ἐκούρδισα ἀμέσως τὸ αὐτοκινητάκι καί, ὅταν σὲ λίγο ἔφεραν τὸ σιδερένιο πιάτο μὲ τὴν πήτα — ὁ Ἀράπης πάντα ἐκεῖ — τὸ ἔσπρωξα κοντά, πέρασα τὸ γαντζάκι, ποὺ εἶχε ἀπὸ πίσω, στὸ χαλκὰ ποὺ κρεμοῦσαν τὸ πιάτο ὅταν ἦναν ἀδειανό, καί... τἄφησα νὰ ξεκινήσῃ.

Πῶς νὰ σᾶς περιγράψω τί ἔγινε τότε;

Τὸ αὐτοκινητάκι, τάφ, τάφ, τάφ, ἔτρεχε, ἔτρεχε, τραβώντας πίσω του καὶ τὸ πιάτο μὲ τὴν πήτα. Ὁ Τόπ, ποὺ καθὼς ἦταν δεμένος, δὲν μποροῦσε νὰ τὸ κυνηγήσῃ, γαύγιζε μὲ τέτοια λύσσα, ποὺ ἀναστάτωσε τὸν κόσμο. Ὁ Ἀράπης, ποὺ κατάλαβε ἐπιτέλους τὸ σκοπό μου, ἄρχισε νὰ τρέχῃ πίσω ἀπ' τὸ φαΐ ποὺ τόσον καιρὸ λαχταροῦσε. Μὰ κι' ἐγὼ ἔτρεχα μαζί του, γιὰ νὰ ἰδῶ τὸ ἀποτέλεσμα καὶ νὰ χαρῶ.

Ὅμως τὸ αὐτοκινητάκι, τάφ, τάφ, τάφ, βγῆκε ἀπὸ τὴν αὐλὴ στὸν ἐξοχικὸ

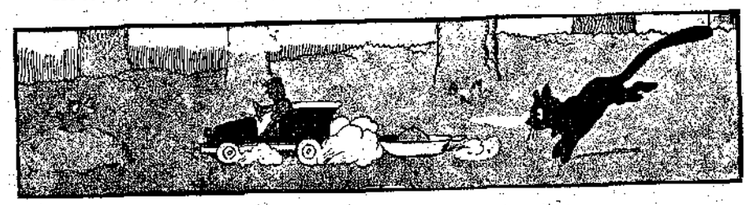

δρόμο. Κι' ἔτρεχε τώρα μὲ τόση γρηγοράδα, ποὺ οὔτε νὰ τὸ φτάσῃ μπορροῦσε κανείς, οὔτε νὰ τὸ σταματήσῃ. Εὐτυχῶς, στὸ δρόμο του βρῆκε ἕνα μικρὸ ὕψωμα ἀπὸ χῶμα. Ἦταν ἡ φωλιὰ τοῦ τυφλοπόντικα. Χώθηκε τὸ μισὸ μέσα στὸ φρέσκο αὐτὸ χῶμα καὶ σταμάτησε. Καὶ τότε πρόφτασε ὁ Ἀράπης καὶ σὲ λίγες στιγμὲς καταβρόχθισε ὅλη τὴν πήτα Μὰ οὔτε ψίχουλο δὲν ἄφησε μὲς στὸ πιάτο!

(Ἀκολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

Η ΝΕΑ ΤΕΧΝΗ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΣ

(Ὁ ἀγαπητὸς κ. Φαίδων, σὲ μιὰ τελευταία του «Ἀθηναϊκὴ Ἐπιστολή», εἶχε τὴν καλοσύνη νὰ σᾶς μιλήσῃ γιὰ τὴν παρουσίαση τῶν *«Ραδιοφωνικῶν Σκέτς» τοῦ Τριστὰν Μπερνὰρ* ποὺ ἔκανα στοὺς ἀναγνώστας τῆς «Νέας Ἑστίας», καὶ μάλιστα συνώψισε ἕνα ἀπ' αὐτά, γιὰ νὰ πάρετε μιὰ ἰδέα τῆς ἐξυπνάδας τους. Ἔτσι ἐνθαρρύνθηκα κι' ἐγὼ νὰ μεταφράσω ὁλόκληρο, γιὰ τὴ «Διόπλαση», ἕν' ἄλλο ἀπ' αὐτὰ τὰ νοστιμώτατα σκέτς, ποὺ θὰ σᾶς δώσῃ μιὰ πληρέστερη ἰδέα τοῦ νέου αὐτοῦ. . . θεατρικοῦ εἴδους, καὶ θὰ σᾶς κάμῃ ἴσως νὰ γράψετε καὶ σεῖς κανένα γιὰ τὴ Σελ. Συνεργασίας. — Α. Σ. Β.)

ΠΡΟΣΩΠΑ:

Ὁ Κλειδαρὰς
Οὐίλλιαμ
Ὁ Γραμματεὺς

Ἀκούεται ἕνα ἐργαλεῖο ποὺ στριφογυρίζει στὴν κλειδαριά.

Ὁ Κλειδαρὰς. — Ὑποθέτω, κύριε ντετέκτιβ, πὼς θἄχῃ κάποιο ἠλεκτρικὸ κουμπὶ ἀπὸ κεῖ.

Οὐίλλιαμ — Θὰ τὸ βρῶ. Ἔχω τὸ λαμπάκι μου . . .

Ὁ Κλειδαρὰς — Ὥστε λοιπόν, κύριε ντετέκτιβ, καὶ σεῖς, κύριε γραμματεύ του, δὲ μ' ἔχετε πιὰ ἀνάγκη . . .

Οὐίλλιαμ, ξηρά. — Ὄχι. Δὲν ὑπάρχουν ἄλλες κλειδαριὲς γιὰ ἄνοιγμα, γιατὶ αὐτὸ τὸ δωμάτιο φτάνει γιὰ τὴν ἔρευνά μου, καὶ οἱ παρατηρήσεις ποὺ θὰ κάμω θ' ἀρκέσουν γιὰ ν' ἀνακαλύψω τὸν ἔνοχο. Εἴμαστε ἐδῶ στὸ γραφεῖο τοῦ θύματος. Ἐδῶ ἀσφαλῶς γίνηκε τὸ ἔγκλημα.

Ὁ Κλειδαρὰς. - Γυρίζω στὸ ἐργαστήρι ὅπου ἔχω νυχτέρι. Εἶναι κοντὰ στὸ σταθμὸ καὶ ὀυὸ βήματα ἀπ' τὸ τμῆμα

Οὐίλλιαμ. — Εἶναι μεσάνυχτα παρὰ τέταρτο . . . Μπορεῖτε ν' ἀποσυρθῆτε. Μὴν κάνετε θόρυβο ὅταν θὰ κλείσετε τὴν καγγελλόπορτα. Ἀνταλμέρ!

Ὁ Γραμματεύς. — Κύριε . . .

Οὐίλλιαμ. — Ὁ ἀστυνόμος δὲν ἦρθε ἀκόμα, ἀλλὰ θἀρχίσουμε τὴν ἔρευνά μας. Καθῆστε ἐκεῖ. Ἂν παραστῇ ἀνάγκη νὰ πάρουμε σημειώσεις, πρᾶγμα ποὺ δὲν πιστεύω, θὰ σᾶς τὶς ὑπαγορεύσω . . .

Ὁ Γραμματεύς. — Μάλιστα, κύριε ντετέκτιβ.

Οὐίλλιαμ. — Θὰ σκέπτομαι μιλώντας. Ἀκοῦτε ἢ μὴν ἀκοῦτε . . .

Ὁ Γραμματεύς. — Ἀκούω, κύριε ντετέκτιβ, ἀκούω . . .

Οὐίλλιαμ. — Δὲν ἔχει σημασία. Τὸ σῶμα τοῦ Τουρλουπέν, ποὺ κατοικοῦσε ἐδῶ, στὸ 22 τῆς ὁδοῦ Σατώ, βρέθηκε στὸ ποτάμι. Τὸν εἶχαν στραγγαλίσει. Τὸ ἔγκλημα ἦταν ἀναμφισβήτητο καὶ ἴσαμε κείνη τὴ στιγμὴ δὲ μὲ εἶχανε ἀνάγκη. Κατόπιν ὅμως ρητῆς ἐπιθυμίας τῆς οἰκογενείας, ὁ ἀστυνόμος κατέφυγε στὶς ὑπηρεσίες μου. Τὸ ἔγκλημα διεπράχθη σ' αὐτὸ ἐδῶ τὸ δωμάτιο. Ὁ Τουρλουπὲν εἶχε δεχθεῖ, πρὶν ἀπὸ τέσσερις μέρες, καθὼς λένε . . . *(ἐπιμένοντας)* ναί, ναί, τὴν ἐπίσκεψη ἑνὸς γέρου ἀγδοντα-πέντε χρονῶ ποὺ εἶχε δουλειὲς μαζί του. Ὁ γέρος αὐτός, φαίνεται, ἔπειτα ἀπ' αὐτὴν τὴν ἐπίσκεψη, δὲν ξαναγύρισε πιά . . .

Ὁ Γραμματεύς. — Τί κάνετε, κύριε ντετέκτιβ; Περπατᾶτε μὲ τὰ τέσσερα;

Οὐίλλιαμ. — Εἶναι γιὰ νὰ μυρίζω καλύτερα. Πράγματι, αἰσθάνομαι τὴ μυρωδιὰ ἑνὸς λάστιχου. Ὁ ὕποπτος γέρος, ὕποπτος γιὰ μένα, γιατὶ οἱ ἄλλοι δὲ μαντεύσανε τίποτα, κατοικεῖ πλάι σ' ἕνα ἐργοστάσιο λάστιχου. Τὰ ἀπορρίμματα καίονται στὴν αὐλή. Βγαίνει ἀπὸ κεῖ μιὰ μυρωδιὰ χαρακτηριστικὴ καὶ ἐπίμονη, ποὺ μένει στὰ ραῦχα τῶν γειτόνων καὶ ποὺ σκορπιέται στὰ μέρη ἀπ' ὅπου περνᾶνε. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ μυρωδιὰ χάνεται ἔπειτα ἀπὸ μιὰ μέρα. Ἂν μένει ἀκόμα ἐδῶ, θὰ πῇ πὼς ὁ γέρος ξαναγύρισε τὴν περασμένη νύχτα, τὴν ἴδια ὥρα ποὺ διαπράχθηκε τὸ ἔγκλημα. *(Ἀπότομα)* Τί εἶναι αὐτὸ τὸ στυλό; Τὸ πενάκι εἶναι μαυρισμένο μ' ἕνα μελάνι ξερό, μὰ ὅτ ν τὸ ἐξετάσει κανεὶς ἀπὸ κοντά, παρατηρεῖ πὼς αὐτὸ τὸ μελάνι δὲν εἶναι ἐντελῶς ξερό, ἄρα χρησιμοποιήθηκε μέσα στὶς τελευταῖες εἰκοσιτέσσερες ὧρες. *(Μ' ἐπιβολή.)* Τὸ θῦμα εἶχε καθήσει ἐκεῖ. Ἔγραψε σ' ἕνα χαρτί, κατὰ σύσταση τοῦ δολοφόνου. Ἔπειτα ἄφισε τὴν πέννα στὸ καλαμάρι, στὸ μέρος ὅπου τὸ βρήκαμε. Ὁ δολοφόνος τὸν πλησίασε ἀπὸ πίσω, καὶ πρὶν τὸν στραγγαλίσει, τὸν χτύπησε μ' ἕνα ρόπαλο. Τὸ χτύπημα αὐτὸ θἄφινε ἀφεύκτως τὸν Τουρλουπὲν στὸν τόπο. Τὸ γεγονὸς πὼς δὲν τὸν σκότωσε, ἀποδείχνει πὼς τὸ ὄργανο βρισκότανε σὲ χέρια ἀσθενῆ, στὰ χέρια ἑνὸς γέρου παραδείγματος χάριν. Ἐξ ἄλλου, πρέπει κανεὶς νὰ σημειώσῃ ὅτι αὐτὴ ἡ κάμαρα εἶναι ἀπολύτως ἐν τάξει. Πρόκειται ὄχι περὶ πεπειραμένου ἐγκληματίου, ἀλλὰ περὶ ἀνθρώπου μεθοδικοῦ, τακτικοῦ στὶς δουλειές του καὶ πού, ὅταν διαπράττει ἕνα ἔγκλημα, τὸ ἐκτελεῖ μὲ τὴν ἴδια ἀκρίβεια ποὺ κάνει τὶς καθημερινές του δουλειές. Τί εἶναι αὐτὸς ὁ πίνακας, στὸν τοῖχο; Ἡ γραμμὴ τῆς σκόνης εἶναι κυματιστή αὐτὸ τὸ κάντρο ἦταν στραβὰ βαλμένο καὶ πρὸ ὀλίγου τοποθετήθηκε ἴσια. Φαίνεται πὼς ὁ δολοφόνος, μὲ τὴ μανία του γιὰ τὴν τάξη, ξανάφερε τὸ κάντρο στὴ σωστή του θέση. Ἔχουμε νὰ κάνουμε μ' ἕνα μανιακό, καὶ ἀκριβῶς αὐτό του τὸ ἐλάττωμα θὰ τὸν φέρῃ στὰ χέρια τῆς δικαιοσύνης Γιατὶ θὰ ἐπιστρέψῃ, μ' ἀκοῦτε; θὰ ἐπιστρέψῃ. Θὰ ξαναγυρίσῃ ἐδῶ, γιατί, ξαναφέρνοντας στὸ νοῦ του ὅλες τὶς λεπτομέρειες τοῦ ἐγκλήματος, θὰ φοβηθῇ μὴν ξέχασε τίποτα, μὴν ἄφησε κανένα ἀποκαλυπτικὸ ἴχνος. Καὶ δὲ θὰ μπορέσῃ ν' ἀντισταθῇ στὸν πειρασμὸ νὰ ξαναγυρίσῃ. Δὲν ξέρει ἀκόμα πὼς τὸ πτῶμα τοῦ Τουρλουπὲν ἀνευρέθηκε καὶ μαθεύτηκε τὸ ἔγκλημα. Λοιπὸν θὰ ἐπιστρέψῃ σὲ λίγο. *(Μ' ἕνα θριαμβευτικὸ τόνο.)* Ἀκούστε!

Ὁ Γραμματεύς. — Τί συμβαίνει;

Οὐίλλιαμ. — Περπατᾶνε στὸν κῆπο. Ἂς σβύσουμε τὰ φῶτα. Γιατὶ ἂν ἔβλεπε φῶς δὲ θἄμπαινε μέσα. Ἐλᾶτε καὶ σεῖς κοντὰ στὴν πόρτα. Ποιὸς εἶναι;

Ὁ Γραμματεύς. — Ὁ κλειδαρὰς . . .

Οὐίλλιαμ. — Ἀνάψτε τὸ φῶς

Ὁ Κλειδαρὰς. — Ἐγὼ εἶμαι, κύριε ντετέκτιβ, ὁ κλειδαρὰς.

Οὐίλλιαμ, ἀπότομα. — Τί μὲ θέλεις;

Ὁ Κλειδαρὰς — Ὁ ἀστυνόμος μοῦ εἶπε νὰ σᾶς εἰδοποιήσω. Δὲν εἶναι ἐδῶ τὸ σπίτι τοῦ ἐγκλήματος. Εἴμαστε στὸ 22 κι' ὁ Τουρλουπὲν κατοικοῦσε στὸ 122 τῆς ὁδοῦ Σατώ.

Οὐίλλιαμ. — Τί εἶναι πάλι αὐτὴ ἡ ἱστορία! Μπρός, πᾶμε! *(Μὲ θυμό.)* Πᾶμε νὰ φύγουμε ἀπ' αὐτὸ τὸ παλιόσπιτο!

ΑΛΕΞ. Σ. ΒΕΓΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΙΛΙΑ ΜΥΡΙΑ

ΚΑΜΜΙΑ ΠΡΟΟΔΟΣ!

Στὴν ἐνηλικίωση τοῦ τότε διαδόχου Κωνσταντίνου ἔγιναν στὴν Ἀθήνα μεγάλες γιορτές, στὶς ὁποῖες προσκαλέσθησαν κι' ὅλοι οἱ Δήμαρχοι τοῦ Κράτους.

Ὅταν παρουσιάστηκαν στὸ παλάτι, ὁ βασιλιὰς Γεώργιος εἶδε καὶ κάποιον Δήμαρχο μικροῦ Δήμου — Κοινότητας ὅπως θὰ λέγαμε σήμερα — ποὺ τοῦ φάνηκε σὰ γνωστός του.

— Ἐσᾶς, κύριε Δήμαρχε, τοῦ εἶπε, μοῦ φαίνεται πὼς δὲν σᾶς βλέπω πρώτη φορά. Ἢ κάνω λάθος: . .

— Δὲν κάνετε λάθος, Μεγαλειότατε, ἀποκρίθηκε ὁ Δήμαρχος κοκκινίζοντας ὅλος. Ἐγὼ μιὰ φορὰ ἤμουν ὑπηρέτης στοὺς Βασιλικοὺς Σταύλους καὶ σεῖς ἐρχόσαστε συχνὰ νὰ βλέπετε τ' ἄλογα . . .

Ὁ βασιλιὰς τὸν θυμήθηκε.

— Ναί, ναί, τοῦ εἶπε, χτυπώντας τον στὸν ὦμο. Μπράβο, παιδί μου! Ἐσύ, βλέπω, ἐπρόδευσες. Σὲ ἤξερα σταυλίτη καὶ σὲ ξαναβρίσκω Δήμαρχο . . .

Καὶ γελώντας, πρόσθεσε τὸ ἀμίμητο:

—Ἐγὼ τίποτα! τὰ ἴδια! Βασιλιὰ μὲ ἤξερες, βασιλιὰ μὲ ξαναβρίσκεις! . .

Ο ΑΝΑΝΙΑΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΝΤΑΡΟΥΛΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ

Μιὰ ἡμέρα ποὺ πῆγα ν' ἀνταμώσω τὸν παλιὸ καὶ καλό μου φίλο Ἀνδρέα Φεγάρη στὸ σπίτι του, εἶδα ἐπάνω στὸ γραφεῖο του, μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα ἐπιστημονικά του βιβλία, καὶ τὸ Γεροστάθη, ποὺ τὸν εἶχα ἀναγνωστικὸ βιβλίο, ὅταν ἤμουν μαθητὴς στὴν τρίτη τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου.

Τὸν ἄρπαξα μὲ λαχτάρα στὰ χέρια μου, κι' ἄρχισα νὰ τὸν ξεφυλλίζω. Καθὼς ἔκανα αὐτό, μπρὸς στὰ μάτια μου, σὰν σὲ κινηματογραφικὴ ταινία, ξετυλίχτηκαν τὰ πρῶτα μαθητικά μου χρόνια, ποὺ μένουν χαραγμένα τόσο ζωηρὰ στὴ μνήμη μας καὶ μᾶς φέρνουν τὶς πιὸ γλυκὲς ἀναμνήσεις.

Αὐτὲς ὅμως, τὶς διέλυσε ἀπότομα ἕνα τετράγωνο χαρτί, ποὺ ἔπεσε ξαφνικὰ μέσα ἀπὸ τὰ φύλλα τοῦ βιβλίου. Τὸ πρόσεξα καὶ εἶδα ἐπάνω σ' αὐτὸ, ζωγραφισμένη μιὰ ἐκκλησιὰ μὲ τὸ προαύλιό της.

Τὴν ἔδειξα τότε στὸ φίλο μου καὶ τὸν ρώτησα:

— Αὐτὴ τὴ ζωγραφιὰ σὺ τὴν ἔχεις κάνει καὶ τὴν ἔβαλες σὲ τοῦτο τὸ βιβλίο, ἢ κανένα ἀπὸ τὰ παιδιά σου γιὰ νὰ τὴ φυλάξῃ πρόχειρα;

— Τὸ ἐρώτημά σου, εἶπε τότε ὁ φίλος μου, μοῦ δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ σοῦ διηγηθῶ κάποια κακὴ πράξη ποὺ ἔκανα μικρός, ὅταν ἀκόμη ἤμουν στὸ χωριό μου, καὶ πήγαινα στὸ Δημοτικὸ σχολεῖο. Καὶ νὰ πῶς:

Μὰ πρῶτα πρέπει ν' ἀρχίσω ἀπὸ τὸ κτίριο τοῦ σχολείου μας. Αὐτὸ ἦταν ἕνα μακρυνάρι, ἄλλοτε ἐλαιοτριβεῖο, μὲ μὰ μόνο πόρτα κατὰ τὸ νοτιά, καὶ ἀντὶ γιὰ παράθυρα, εἶχε τρεῖς τέσσερις μεγάλες τετράγωνες τρύπες, κατὰ τὸ ἐπάνω μέρος τῶν τοίχων ποὺ στηριζόταν ἡ στέγη, καὶ μαζὶ μὲ τὰ δοκάρια της, ποὺ τὰ βλέπαμε σὰν σηκώνανε τὸ κεφάλι μας, ἀντικρύζαμε καὶ μικρὰ κομμάτια τοῦ οὐρανοῦ, γιατὶ ἔλειπαν ἀπὸ πολλὰ μέρη της σανίδες καὶ κεραμίδια.

Ἐκεῖ μέσα, ὅλοι οἱ μαθηταὶ τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου καθόμαστε σταυροπόδι στὸ χῶμα, γιατὶ θρανία δὲν εἴχαμε (αὐτὰ τὰ γνώρισα, ὅταν ἄλλαξα ἀργότερα σχολεῖο) καὶ τὰ μόνα ἔπιπλά του ἦταν ἕνας μαυροπίνακας, ἕνα μικρὸ τραπέζι καὶ ἕνα σκαμνί, ποὺ τὰ εἶχε γιὰ δασκαλοκαθέδρα ὁ δάσκαλός μας, ἕνας γιὰ ὅλες τὶς τάξεις.

Κι' ὅμως ἀπ' αὐτὸ τὸ κτίριο ἔμεναν εὐχαριστημένοι οἱ δάσκαλοί μας κι' ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ τόπου μου, γιατὶ πρὶν ἀπὸ πέντε χρόνια γιὰ σχολεῖο ἐχρησίμευε ἕνα μικρὸ παλιὸ γουρουνοκούμπασο! Κι' ὕστερα παραπονοῦνται γιὰ τὰ σημερινά!..

Εἴχαν περάσει πάνω - κάτω τρεῖς μῆνες ποὺ ἤμουνα μαθητὴς τῆς τρίτης τοῦ Δημοτικοῦ, καὶ ὁ δάσκαλος μας, ἐκεῖνος ὁ γλυκομίλητος ἄνθρωπος ποὺ ὅλοι μας δὲν τὸν ξεχωρίζαμε ἀπὸ πατέρα, μ' ἔκανε καὶ μένα πρωτόσχολο, γιατὶ εἶχα δείξει πρόοδο στὰ γράμματα, καὶ μοῦ ἔδωκε πέντε παιδιὰ τῆς πρώτης τοῦ Δημοτικοῦ νὰ τοὺς μάθω τὸ Ἀλφάβητο καὶ νὰ μετρᾶνε ἀριθμοὺς ὡς τὸ εἴκοσι.

Ὅταν ὁ δάσκαλος μοῦ ἔκανε αὐτὴ τὴν τιμητικὴ διάκριση, μοῦ φάνηκε πὼς μοῦ χάρισε ἕνα βασίλειο.

Μόλις τὸ ἀπόγευμα σχολάσαμε, πῆρα τρέχοντας τὸ δρόμο γιὰ τὸ σπίτι μας, ποὺ ἦταν ἀρκετὰ μακρυὰ ἀπὸ τὸ σχολεῖο. Ἡ χαρὰ ποὺ εἶχα μοῦ φτέρωνε τὰ πόδια καὶ μ' ἔκανε νὰ φαντασθῶ πὼς τὰ δένδρα καὶ οἱ θάμνοι, ποὺ ἦταν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὴν δημοσία, εἶχαν μάθει τὸ ἀξίωμά μου, καὶ μὲ χαιρετοῦσαν μὲ τὰ κλώνια τους, ἐνῶ αὐτὰ τὰ κουνοῦσε ἐλαφρὸ ἀεράκι ὅπως τόσες ἄλλες φορές.

Ἔφτασα σχεδὸν λαχανιασμένος στὴν ξώπορτά μας, καὶ πρὶν τὴν ἀνοίξω, ἄρχισα νὰ φωνάζω:

— Μάννα ὁ δάσκαλος μ' ἔκανε πρωτόσχολο.

Καθὼς πέρναγα τὴν αὐλή μας βιαστικά, διαλαλώντας μὲ πιὸ πολλὴ χαρὰ τὴ δόξα μου, ἐνόμισα πὼς οἱ κόττες καὶ τὰ γαλιά, ποὺ παραμέριζαν μὲ ξεφωνητὰ τρομάρας στὸ βιαστικό διάβα μου, πῶς κι' ἐκεῖνα ἔμαθαν τὸν προβιβασμό μου καὶ ἔδειχναν τὴ χαρά τους.

Βγῆκε κι' ἡ μάννα μου χαρούμενη, μ' ἀγκάλιασε, μ' ἐφίλησε, καὶ χαϊδεύοντας τὸ κεφάλι μου ὁλόενα, μοῦ ἔλεγε:

— Μπράβο, γιόκα μου, πάντα τέτοια ν' ἀκούω καὶ νὰ μ' ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ζήσω νὰ σὲ ἰδῶ μεγάλον ἄνθρωπο!

Καὶ γιὰ νὰ μὲ περιποιηθῇ, μοῦ ἔδωκε νὰ φάω τὸ ψωμί μου μὲ ρετσέλι.

Ὅταν τὸ βράδυ ἦλθε ὁ πατέρας μου κι' ἐκαθήσαμε νὰ δειπνήσουμε, τοῦ εἶπε ἡ μάννα μου μὲ πολλὴ χαρὰ πὼς μ' ἔκαναν πρωτόσχολο, καὶ τότε ἐκεῖνος μὲ πῆρε στὰ γόνατά του, μ' ἐχάϊδεψε χαρούμενος, καὶ εἶπε τῆς μάννας μου, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ φαΐ μας, νὰ μοῦ τηγάνιζε ξεχωριστὰ κι' ἕνα αὐγὸ μὲ τὸ καθαρὸ βούτυρο ποὺ τὸ εἴχαμε μόνο γιὰ τὶς καλὲς ἡμέρες.

Σὰν ἀποφάγαμε, παράγγειλε ὁ πατέρας μου τῆς μάννας μου, νὰ μοῦκανε τὸ πρωΐ τηγανίτες, καὶ νὰ ἔρριχνε πάνω τους μπόλικο πετιμέζι, γιατὶ ἔπρεπε, καθὼς ἔλεγε, νὰ μὲ γλυκάνουν κι' ἐκεῖνοι, ὅπως τοὺς ἐγλύκανα κι' ἐγὼ μὲ τὴν τιμὴ ποὺ μοῦ δόθηκε ἀπ' τὸ δάσκαλο.

Ἅμα πῆγα νὰ κοιμηθῶ, δὲ μοῦρχότανε ὕπνος ἀπὸ τὴ χαρά μου, κι' ἔκανα σχέδια πῶς θὰ ἔδαζα τὰ παιδιὰ ἡμικύκλιο, καὶ πῶς θὰ τὰ μάθαινα νὰ διαβάζουν καὶ νὰ μετρᾶνε τὸ γρηγορώτερο, κι' ἀκόμη, λογάριαζα, ὅτι ἔπρεπε νὰ κρατῶ στὰ χέρια μου μιὰ βεργούλα, δῆθεν γιὰ φοβέρα στὶς ἀταξίες τους.

Μὲ τὶς σκέψεις αὐτές, ὕστερα ἀπὸ πόση ὥρα μὲ πῆρε ὁ ὕπνος, αὐτὸ δὲν μπορῶ νὰ τὸ βεβαιώσω ξέρω μονάχα, πὼς τὸ πρωΐ ξύπνησα μὲ τὸ τσοῦρρ ποὺ ἔκαναν οἱ τηγανίτες, που τὶς ἔφτιανε ἡ μάννα μου γιὰ μένα. Πετάχτηκα ἀπὸ τὸ κρεβάτι, πλύθηκα, ντύθηκα, ἔκανα τὴν προσευχή μου, ἔφαγα τὶς τηγανίτες μου ζεστές, καὶ τὶς βρῆκα πιὸ νόστιμες ἀπὸ ἄλλοτε, ἴσως γιατὶ φαντάσθηκα πὼς αὐτὴ τὴ φορὰ τὶς κέρδισα μὲ τὸ σπαθὶ τῆς ἀξίας μου.

Ξεκίνησα γιὰ τὸ σχολεῖο μου, μὲ τὴ σάκκα κρεμασμένη στὸν ὦμο, κι' ἅμα ζύγωσα σ' αὐτό, περπατοῦσα ἀργὰ καὶ καμαρωτά, σὰ νὰ ἤθελα νὰ δείξω στοὺς συμμαθητές μου πὼς εἶχα τὰ πρωτεῖα ἀνάμεσά τους, ἀφοῦ ἤμουν ὁ πιὸ μικρὸς στὰ χρόνια πρωτόσχολος.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς κι' αὐτοὶ παραμέρισαν τότε στὸ διάβα μου, μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ποὺ παραμερίζανε ὅταν πέρναγε ὁ δάσκαλός μας.

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ἅμα ἦλθε ἡ σειρά μου νὰ πῶ μάθημα, θυμοῦμαι πὼς τὸ διάβασα μὲ πιὸ ζωηρὴ φωνὴ ἀπὸ ἄλλες φορές, καὶ χρωμάτιζα τὶς λέξεις, προσέχοντας νὰ στέκουμαι ἀνάλογα στὰ κόμματα καὶ στὶς τελεῖες. Καὶ τότε ὁ δάσκαλος μὲ κάθισε μ' ἕνα ζωηρὸ μπράβο, καὶ μοῦ εἶπε νὰ πάρω τὰ πέντε παιδιά, καὶ νὰ τὰ βάλω ἡμικύκλιο νὰ τοὺς κάμω μάθημα.

Τὸ ἀπόγευμα τῆς ἡμέρας ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ ἔκανα τὸν πρωτόσχολο, δὲν εἴχαμε σχολεῖο, γιατὶ ἦταν Σάββατο.

Ὅταν τὸ μεσημέρι πῆγα σπίτι, μὲ καλοδέχτηκε πάλι ἡ μάννα μου μὲ χαρὲς καὶ μὲ χαϊδέματα πολλά. Γιὰ ὅλα αὐτά, ἄρχισε νὰ μοῦ τρυβελίζῃ τὸ μυαλὸ ἡ ἰδέα πὼς ἤμουνα κάτι ἐξαιρετικό, καὶ πὼς τὸ βιβλίο ποὺ εἶχα στὸ σχολεῖο, ὁ Γεροστάθης, δὲν ἦταν ἀρκετὸ πιὰ γιὰ μένα, καὶ ὅτι ἔπρεπε νὰ διαβάζω ἄλλα βιβλία ποὺ ἦταν γιὰ μεγάλους.

Θυμήθηκα τότε πὼς ὁ πατέρας μου εἶχε μέσα σὲ μιὰ κασέλα, κάμποσα βιβλία δικά του, κι' ἀποφάσισα νὰ τὴν ἀνοίξω καὶ ν' ἀρχίσω νὰ τὰ διαβάζω, ἀντὶ νὰ παίξω μὲ τὰ γειτονόπουλά μου, ὅπως ἔκανα τὰ ἄλλα Σαββατιανὰ ἀπογεύματα.

Σκαλίζοντας μέσα στὴν κασέλα βρῆκα ἕνα Εὐαγγέλιο, τὸν Ἀπόστολο, τὸ Ψαλτήρι, τὰ παραμύθια τῆς Χαλιμᾶς, τὴ φυλλάδα τοῦ Νασρεδὶν Χόντζα, τὴν ἱστορία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου κι' ἕνα τεφτέρι τοῦ πατέρα μου.

Ἀπὸ ὅλα ἐδιάλεξα καὶ κράτησα ἔξω γιὰ νὰ διαβάσω τὸν Μέγ' Ἀλέξανδρο, μὰ ἀπὸ περιέργεια ἄρχισα νὰ ξεφυλλίζω καὶ τὸ τεφτέρι. Καθὼς ἐγύριζα τὰ φύλλα, γεμάτα λογαριασμοὺς καὶ σημειώσεις, εἶδα νὰ πέσῃ μέσα ἀπ' αὐτὸ ἕνα χοντρὸ κομμάτι χαρτί, ποὺ πάνω του ἦταν ζωγραφισμένη ἡ Ἐκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ μας.

Ἀφοῦ τὴν κοίταξα λίγες στιγμὲς μὲ προσοχή, ἔκανα ἄ! ἄ! ἀπὸ θαυμασμό, γιατὶ τὴν βρῆκα ζωγραφισμένη ἀπαράλλαχτη μὲ τὸ φυσικό της, καὶ ἀποφάσισα νὰ τὴν πάρω καὶ νὰ τὴ δείξω τὴ Δευτέρα στὸ σχολεῖο, νὰ πῶ πῶς τὴν ἐζωγράφισα μόνος μου, καὶ ἔτσι στὰ μάτια τῶν φίλων μου νὰ φαντάζω ἀκόμη περισσότερο, πῶς ἐκτὸς ἀπὸ πρωτόσχολος ἤμουνα καὶ ζωγράφος!

Ἅμα τοὺς τὴν ἔδειξα λοιπὸν στὸ διάλειμμα γιὰ δικό μου ἔργο, ὅσο ἐκεῖνοι τὴν κοίταζαν θαυμάζοντας, τόσο κι' ἐγὼ ποὺ τὴν κρατοῦσα καμάρωνα σὰν τὸ γύφτικο σκεπάρνι ποὺ λέει ὁ λόγος.

Σὲ λίγο εἶχαν μαζευτεῖ τόσοι πολλοὶ γύρω μου, ποὺ ἔσπρωχνε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ μὲ ζυγώσουν καὶ νὰ τὴν ἰδοῦν καλύτερα.

Μὰ φαίνεται πῶς ἔτσι ἐκίνησαν τὴν προσοχὴ τοῦ δασκάλου μας, καὶ τὸν ἔκαναν νὰ ἔλθῃ κοντά μας γιὰ νὰ μάθῃ τί ἦταν ἐκεῖνο, ποὺ προσπαθοῦσαν μὲ τόση περιέργεια νὰ ἰδοῦν ὅλοι.

Ἅπλωσε τὸ χέρι του, μοῦ πῆρε, τὴ ζωγραφιὰ καὶ ρώτησε τίνος ἦταν. Ἀμέσως ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ εἶπαν πῶς ἐγὼ τὴν εἶχα καὶ τοὺς τὴν ἔδειχνα.

Τότε ὁ δάσκαλος μὲ ρώτησε ποῦ τὴν εἶχα βρεῖ.

— Δική μου εἶναι τοῦ εἶπα κομπιαστά.

— Σὺ τὴν ἐζωγράφισες; μὲ ξαναρώτησε ὁ δάσκαλος.

Κατέβασα ντροπαλὰ τὸ κεφάλι μου καὶ εἶπα ἕνα σιγανὸ καὶ πνιχτὸ ναί, ποὺ εἶναι ζήτημα ἂν θὰ τὸ ἄκουσε.

Τὴν ἐπρόσεξε λίγες στιγμὲς ἀκόμη, καὶ ὕστερα μοῦ ἐχάϊδεψε τὸ κεφάλι, μοῦ εἶπε μπράβο, καὶ τὴν ἔβαλε προσεχτικὰ στὴν ἀπὸ μέσα τσέπη τοῦ σακκακιοῦ του, λέγοντάς μου πῶς θὰ ἔβρισκε τὸ βράδυ τὸν πατέρα μου νὰ τοῦ πῇ γιὰ τὴν κλίση ποὺ ἔδειχνα στὴ ζωγραφική, καὶ πῶς ἔπρεπε νὰ μὴ τὴν ἀφήσῃ νὰ πάῃ χαμένη.

Αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ δασκάλου μου μ' ἔκαναν νὰ τὰ χάσω, καὶ νὰ νοιώσω στὸ κορμί μου μιὰν ἀνατριχίλα σὰ νὰ μοῦρριχναν παγωμένο νερό. Ἤξερα δὰ τί μ' ἐπερίμενε ὅταν ὁ πατέρας μου θὰ ἔβλεπε τὴ ζωγραφιὰ ποὺ ἐγὼ τὴν εἶχα πάρει μέσ' ἀπὸ τὸ τεφτέρι του, γιατὶ δὲν ἦταν ἀπὸ ἐκείνους ποὺ χαρίζανε κάστανα σ' ὅποιον ἔλεγε ψέμματα.

Ἀπὸ ἐκείνη τὴ στιγμή, ἔμοιαζα μὲ φλωμωμένο ψάρι, δὲν εἶχα ὄρεξη πιὰ νὰ παίξω μὲ τοὺς συμμαθητάς μου, καὶ ὅταν σὲ λίγο, ὕστερα ἀπὸ τὸ διάλειμμα, καθήσαμε στὴν τάξη, δὲν καταλάβαινα τί μᾶς ἔλεγε ὁ δάσκαλός μας γιὰ μάθημα, γιατὶ ὁ νοῦς μου ὁλοένα ἐγύριζε ἀλλοῦ.

Ἅμα τὸ μεσημέρι σχολάσαμε, καὶ πῆρα σιγὰ-σιγὰ τὸ δρόμο γιὰ τὸ σπίτι μου, μοῦ φαινότανε, πῶς ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ τοὺς θάμνους, καθὼς κουνιόνταν, ἔβγαινε μιὰ φωνὴ ποὺ ἐφώναζε στ' αὐτιά μου: κλέφτη! ψεύτη!

Αὐτὲς τὶς ἴδιες λέξεις μοῦ φάνηκε πῶς τὶς ἄκουσα καθὼς μπῆκα στὴν αὐλή μας, καὶ μέσα στὰ κακαρίσματα καὶ τὰ γλού, γλού, ποὺ ἔκαναν οἱ κότες καὶ τὰ γαλιά μας.

Στὰ γλυκὰ καλωσωρίσματα ποὺ μοῦ ἔκανε ἡ μάννα μου, ἡ καρδιά μου, ἀντὶ νὰ φτερώσῃ ὅπως τὴν πρώτη φορά, σφίκτηκε...

(Ἀκολουθεῖ) ΠΑΝ. Δ. ΣΕΦΕΡΛΗΣ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ὑπὸ ANATOLE FRANCE

Δ'

Η ΦΛΟΓΕΡΑ ΤΟΥ ΠΑΝΟΣ

Τρία παιδιὰ ἀπὸ τὸ ἴδιο χωριό, ὁ Πέτρος, ὁ Ζὰκ κι' ὁ Γιάννης, στέκονται ὄρθια καὶ κοιτάζουν. Καὶ καθὼς εἶναι ἀραδιασμένα στὴ σειρά, μοιάζουν μὲ μιὰ «φλογέρα τοῦ Πανός», ποὺ ἔχει μονάχα τρεῖς σφυρίχτρες. Ὁ Πέτρος, ποὺ στέκει ἀριστερά, εἶναι μεγάλο ἀγόρι. Ὁ Γιάννης, ποὺ στέκει δεξιά, εἶναι μικρούλης. Κι' ὁ Ζάκ, ποὺ στέκει ἀγάμεσα, μπορεῖ νὰ περάσῃ καὶ γιὰ μεγάλος καὶ γιὰ μικρός, ἀναλόγως μὲ τὴ σύγκρισή ποὺ θὰ τοῦ κάνῃ κανείς μὲ τὸ δεξιὸ ἢ τὸν ἀριστερὸ γείτονά του.

Σᾶς παρακαλῶ νὰ τὴν προσέξετε τὴ θέση τοῦ Ζάκ. Εἶναι καὶ δική σας καὶ δική μου, εἶναι ἡ θέση ὁλονῶν μας.

«Ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ εἶδαν καὶ θαύμασαν...» (Σελ. 90, στ. γ'.)

Γιατὶ ὅλοι μας, ἀπαράλλαχτα ὅπως κι' ὁ Ζάκ, θαρρεῖ τὸν ἑαυτό του μεγάλο ἢ μικρό, ἀναλόγως μὲ τὸ ἀνάστημα τῶν μεγαλύτερων ἢ μικρότερων γειτόνων του.

Γι' αὐτὸ δίκιο θἄχουμε νὰ ποῦμε πῶς ὁ Ζὰκ δὲν εἶναι μήτε μικρὸς μήτε μεγάλος· δίκιο θἄχουμε πάλι νὰ ποῦμε πῶς καὶ μικρὸς εἶναι καὶ μεγάλος. Εἶναι ὅ,τι θέλει ὁ Θεός. Γιὰ μᾶς εἶναι ἡ μεσιανὴ σφυρίχτρα ἀπὸ τὴ ζωντανὴ αὐτὴ φλογέρα τοῦ Πανός.

Μὰ τί κάνει ὁ Ζὰκ καὶ τί κάνουν κι' οἱ δυὸ φίλοι του; Κοιτάζουν. Κοιτάζουν κι' οἱ τρεῖς. Τί κοιτάζουν; Κάτι, ποὺ χάθηκε μὲς στὸν ὁρίζοντα, κάτι ποὺ δὲ φαίνεται πιὰ καὶ ποὺ αὐτοὶ τὸ βλέπουν, κάτι ποὺ τοὺς ἔχει θαμπώσει. Τόσο ποὺ ὁ μικρὸς Γιάννης ξεχνᾶ τὸ μαστίγιό του ποὺ ἄλλοτε τὄπαιζε ἀδιάκοπα καὶ χτυποῦσε τὸ ξύλινο τσόκαρο στὴ σκόνη τοῦ δρόμου. Ὁ Πέτρος κι' ὁ Ζάκ, μὲ τὰ χέρια πίσω, κοιτάζουν κι' αὐτοὶ σὰ χαζοί.

Νὰ λοιπὸν τί κοιτάζουν κι' οἱ τρεῖς: τ' ἁμάξι ἑνὸς πραματευτῆ, ἕνα χειράμαξι ποὺ ἔχει σταθεῖ στὸ δρόμο τοῦ χωριοῦ.

Ὁ πραματευτὴς σήκωσε τὸ μουσαμά, ποὺ σκέπαζε τ' ἁμάξι καὶ τότε ἄντρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ εἶδαν καὶ θαύμασαν μαχαίρια, φαλλίδια, τουφεκάκια, παλιάτσους, ξύλινους καὶ μολυβένιους στρατιῶτες, μπουκαλάκια μὲ μυρωδιές, σαπουνάκια, χαλκομανίες, χίλια δυὸ ὡραῖα καὶ γυαλιστερὰ πραματάκια.

Οἱ ὑπηρέτριες χλώμιασαν ἀπὸ τὴ ζήλεια τους κι' ὁ Πέτρος κι' ὁ Ζὰκ κοκκίνησαν ἀπὸ τὴ χαρά τους. Ὁ μικρὸς Γιάννης ἔβγαλε ἔξω τὴ γλῶσσα του.

Ὅλα ὅσα εἶχε τ' ἁμάξι, τοὺς φαινόνταν ὡραῖα καὶ πολύτιμα. Μὰ πιὸ λαχταριστὰ ἀπ' ὅλα ἦταν τὰ πράγματα τὰ ἄγνωστα, ποὺ πρώτη φορὰ τἄβλεπαν καὶ δὲν ἤξεραν τὸν προορισμό τους. Λόγου χάρη, ἐκεῖνες οἱ σφαῖρες, οἱ γυαλισμένες σὰν καθρέφτες, ποὺ ἔδειχναν τὰ πρόσωπα παρκμορφωμένα κωμικά. Κι' ἄλλα πράγματα ἄγνωστα κι' ἀφάνταστα.

Οἱ χωριανὲς ἀγόρασαν γεμενιὰ καὶ δαντέλλες μὲ τὸ μέτρο, κι' ὁ πραματευτὴς ἅπλωσε πάλι τὸ μαῦρο μουσαμά του πάνω στὰ πλούτη τοῦ ἁμαξιοῦ του. Καὶ σέρνοντάς το μ' ἕνα λουρί, ἔφυγε ἀπὸ τὸ μεγάλο δρόμο. Καὶ τώρα, ἁμάξι καὶ πραματευτὴς χάθηκαν πέρα στὸν ὁρίζοντα.

(Ἀκολουθεῖ τὸ Ε') ΚΙΜΩΝ ΑΛΚΙΔΗΣ

ΤΟ ΛΟΥΛΟΥΔΑΚΙ ΤΟΥ ΤΕΜΠΛΟΥ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ JULES CHANCEL

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Σὲ λίγο τὸν εἶδε νὰ κατεβαίνῃ ἀπὸ τὸ πάγκο καὶ νὰ μετράῃ τὶς εἰσπράξεις του. Οἱ εἰσπράξεις αὐτές, φαίνεται, θὰ ἦταν πολὺ ἱκανοποιητικές, γιατὶ ἕνα χαμόγελο φώτισε τὸ πρόσωπο τοῦ μικροῦ παπουτσῆ. Ὕστερα, ξεκρέμασε τὴν ἐπιγραφὴ ἀπὸ τὸ λαιμό του καὶ τὴν πέταξε μέσα στὴ στέρνα τοῦ κήπου, ἐνθουσιασμένος ποὺ εἶχε ἐπιτύχει αὐτὸ ποὺ ἐπιθυμοῦσε.

Τὴ στιγμὴ ποὺ ἑτοιμαζόταν νὰ φύγῃ, παίρνοντας μαζί του τὰ χρήματα ποὺ εἶχε κερδίσει χάρις στὴν ἐξυπνάδα του, ἡ Νανέττα ἔκρινε πῶς ἦταν πιὰ καιρὸς νὰ παρουσιασθῆ, κι' ἔτρεξε κοντὰ στὸν ἀδελφό της.

Ἐκεῖνος ἔγινε ἔξω φρενῶν ὅταν εἶδε πῶς τὸν κατασκόπευαν.

—Ἄ, Νανέττα, εἶπε θυμωμένος, ἐσένα δὲν σοῦ ταίριαζε ν' ἀνακατευθῇς στὶς δουλειές μου. Καλύτερα θὰ ἔκανες νὰ πᾷς νὰ πουλήσῃς τὰ λουλούδια σου, καὶ νὰ μ' ἀφήσῃς ἥσυχο νὰ κάνω ὅ,τι πρέπει.

— Μά, ἀδελφούλη μου, ἔκανε ἡ Νανέττα, ξέρεις πολὺ καλὰ ὅτι δὲν ζῶ πιὰ παρὰ μὲ τὴν ἰδέα νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ ποὺ μοῦ ὑποσχέθηκες. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο... σὰν σὲ εἶδα νὰ βγαίνῃς ἔξω... ἤθελα νὰ μάθω. Δὲν πρέπει νὰ θυμώνῃς ἔτσι γιὰ ἕνα τόσο μικρὸ πρᾶγμα.

Ὁ μικρὸς καμπούρης δὲν μποροῦσε νὰ κρατήσῃ κἄκια μὲ τὴν ἀδελφούλα του. Βλέποντας τὴ Νανέττα ποὺ εἶχε σουρώσει τὰ χείλια της καὶ ἦταν ἕτοιμη νὰ κλάψῃ, ἄλλαξε ἀμέσως ὕφος.

—Ἄχ, αὐτὲς οἱ γυναῖκες, ἀναστέναξε, τί περίεργες ποὺ σοῦ εἶναι!

Καὶ παίρνοντας τὴ μικρούλα ἀπὸ τὸ μπράτσο, τὴν ὁδήγησε στὸ πλησιέστερο κρασοπουλειὸ ποὺ βρισκόταν στὸ τέρμα τῆς στοᾶς.

Τὴ στιγμὴ ποὺ ἑτοιμάζονταν νὰ μποῦν μέσα, ἡ Νανέττα κοντοστάθηκε ἔκπληκτη.

— Τί γυρεύουμε ἐδῶ μέσα; ρώτησε.

—Τί μπορεῖ κανένας νὰ γυρεύῃ μέσα σ' ἕνα κρασοπουλειό; ἀποκρίθηκε ὁ Νικόλας μ' ὅλη του τὴ σοβαρότητα.

Ἡ Νανέττα κοίταζε τὸν ἀδελφό της δίχως νὰ καταλαβαίνῃ τίποτα. Καλὲ τί! Ὁ μικρὸς παπουτσής, ὁ τόσο φρόνιμος καὶ ἐγκρατής, σύχναζε στὰ κρασοπουλειά; Καὶ μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ πάῃ νὰ μεθύσῃ, ἐκάθησε καὶ ρεζιλεύτηκε σ' ὅλον τὸν κόσμο.

Ὄχι, ὄχι, ἡ Νανέττα, παρ' ὅλα ποὺ τὰ φαινόμενα ἦταν ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ της, δὲν μποροῦσε νὰ πιστέψῃ ἕνα τόσο φοβερὸ πρᾶγμα!

Ὁ Νικόλας διασκέδαζε ἐξαιρετικὰ βλέποντας τὶς σκέψεις αὐτὲς ζωγραφισμένες στὸ πρόσωπο τῆς ἀδελφῆς του.

—Ἔλα λοιπόν! Ἔμπρός! Τί κοντοστέκεσαι; εἶπε.

Μπῆκαν μέσα στὸ κρασοπουλειό. Ὁ μικρὸς καμπούρης μὲ ὅλο τὸ θάρρος προχώρησε πρὸς τὸν μαγαζάτορα καὶ τοῦ ζήτησε ἕξη μποτίλλιες κρασὶ σφραγισμένες.

— Τί κρασὶ θέλετε; ρώτησε ἐκεῖνος.

—Ἀπ' τὸ καλύτερο ποὺ ἔχετε.

Ὁ κάπηλας δὲν ἐπέμενε. Σκέφθηκε πῶς θὰ εἶχε δίχως ἄλλο νὰ κάνῃ μὲ παιδιὰ κανενὸς ἀριστοκράτη ποὺ εἶχαν ντυθεῖ σὰ φτωχόπαιδα γιὰ τὸ φόβο τῶν ἐπαναστατῶν, καὶ δὲν συλλογίστηκε παρὰ πῶς νὰ κερδίσῃ ὅσο πιὸ πολλὰ μποροῦσε.

«Ἀπὸ τὸ λαιμό του ἦταν κρεμασμένη μιὰ μεγάλη σανίδα.» (Σελ. 77, στ. γ'.)

Ἔβγαλε ἀπὸ ἕνα κασόνι τρεῖς σκονισμένες μποτίλλιες.

—Ὁρίστε, εἶπε Βορδὼ τοῦ 1679. Νέκταρ σωστό. Στοιχίζει δεκαπέντε λίβρες, πρόσθεσε καὶ ἅπλωσε τὸ χέρι του γιὰ νὰ πάρῃ τὰ λεπτὰ προτοῦ τυλίξει τὶς μποτίλιες στὸ χαρτί.

Ὁ Νικόλας ἔβαλε τὸ χέρι του στὴν τσέπη του κι' ἔκανε τὰ χρήματά του νὰ κουδουνίσουν. Ὕστερα ρώτησε, ἐνῶ ἡ Νανέττα τὸν ἐκοίταζε κατάπληκτη:

— Δὲν ἔχετε τίποτε καλύτερο;

Ὁ κάπηλας σήκωσε μιὰ καταπακτὴ κι' ἐξαφανίστηκε στὸ ὑπόγειο. Σὲ λίγη ὥρα ξαναπαρουσιάστηκε κρατώντας στὰ χέρια τρεῖς κκινούργιες μποτίλλιες.

—Ὁρίστε, τοὺς εἶπε, διαβάστε. Ἂν δὲ μείνετε εὐχαριστημένοι αὐτὴ τὴ φορά..

Τὰ παιδιὰ διάβασαν: «Κονιὰκ τοῦ Τυράννου. κατασχεθὲν εἰς τὰ κελλάριά τοῦ Κεραμεικοῦ τὴν 10 Αὐγούστου».

Ὁ Νικόλας χαμογέλασε ἱκανοποιημένος.

— Αὐτὸ εἶναι ἀκριβῶς ὅ,τι μοῦ χρειάζεται, εἶπε.

Ὁ κάπηλας ἔκλεισε τὸ μάτι καὶ δήλωσε:

— Δὲν θὰ μπορέσω νὰ σᾶς τὸ ἀφήσω κάτω ἀπὸ πέντε λίβρες τὴ μποτίλλια. Χωρὶς νὰ φέρῃ ἀντίρρηση, ὁ Νικόλας μέτρησε ἐπάνω στὸ ταμεῖο τριάντα λίβρες, ὅλο σὲ γαζέττες, μὲ ὕφος ἀνθρώπου ποὺ εἶναι συνειθισμένος ν' ἀγοράζῃ δίχως νὰ συζητῇ ἀκόμη καὶ τὰ πιὸ ἀκριβὰ πράγματα, καὶ ὕστερα ἔκανε νόημα στὸν κάπηλα νὰ ἑτοιμάσῃ τὶς μποτίλλιες. Ὅταν ἑτοιμάσθηκαν ὅλα, ἔδωσε τὶς τρεῖς μποτίλιες στὴ Νανέττα, πῆρε ὁ ἴδιος τὶς ἄλλες τρεῖς καὶ βγῆκε μαζὶ μὲ τὴν ἀδελφή του ἀπὸ τὸ μαγαζί, ἐνῶ ὁ κάπηλας τοὺς χαιρετοῦσε ὡς κάτω, βέβαιος πιὰ πῶς οἱ πελάτες του ἦσαν μεταμφιεσμένοι ἀριστοκράτες.

Μόλις βγῆκαν στὸ δρόμο, ἡ Νανέττα δὲν μπόρεσε νὰ κρατηθῇ.

— Κατάλαβα, κατάλαβα! φώναξε πηδώντας στὸν ἀέρα μὲ φόβο νὰ πετάξῃ χάμω τὶς μποτίλλιες. Κατάλαβα, ἐπιτέλους, τὴν ἰδέα σου... τὴν περίφημη ἰδέα σου.

— Πές την λοιπόν! ἀπάντησε ὁ Νικόλας, θέλοντας τὰ κρίνῃ τὴ διορατικότητα τῆς ἀδελφῆς του.

—Ἔ, νὰ λοιπόν: Εἶμαι βέβαιη πῶς τὶς μποτίλλιες αὐτὲς τὶς ἀγόρασες γιὰ νὰ τὶς στείλῃς στὸ Σιμόν, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ τὸν καλοπιάσῃς. Βλέπεις λοιπόν, συμπέρανε θριαμβευτικά, ὅτι δὲν εἶμαι δὰ καὶ τόσο βλάκας!

— Δὲν τὸ βρῆκες ἐντελῶς, ἀλλὰ πλησιάζεις, ἀπάντησε ὁ Νικόλας. Ἔχω σκοπὸ βέβαια νὰ στείλω τὶς μποτίλλιες αὐτὲς στὸ Σιμόν, ὄχι ὅμως μὲ τὸ ὄνομά μου. Γιατὶ ἂν ἔβλεπε πῶς τοῦ στέλνω ἐγὼ ἕνα τέτοιο δῶρο, θὰ ἔμπαινε σὲ ὑποψίες, καὶ μὲ τὸ δίκιο του.

— Τί θὰ κάνῃς λοιπόν;

— Θὰ τὸν εἰδοποιήσω ὅτι μοῦ τὶς ἔφερε στὸ μαγαζί ἕνας πατριώτης ποὺ τὸν θαυμάζει.

— Καὶ καθὼς ὁ Σιμὸν εἶναι ἕνας μπεκρούλιακας πρώτης γραμμῆς, συμπλήρωσε ἡ Νανέττα, θὰ μᾶς παραγγείλῃ νὰ τοῦ τὶς πᾶμε, καὶ τότε θἀρθῶ κι' ἐγὼ μαζί σου!

Αὐτὸ τὸ σχέδιο, ποὺ πραγματικὰ ἦταν πολὺ ἔξυπνο, φάνηκε στὴ Νανέττα μεγαλειῶδες. Ἡ μικρούλα δὲν μποροῦσε νὰ κρατήσῃ τὴ χαρά της, καὶ μὲ κίνδυνο πάλι νὰ σπάσῃ τὶς μποτίλλιες, θέλησε ν' ἀγκαλιάσῃ τὸν ἀδελφό της.

— Νικόλα, εἶπε μ' ἐνθουσιασμό, εἶσαι στ' ἀλήθεια σπουδαῖος ἄνθρωπος!

Ὁ μικρὸς καμπούρης κολακεύτηκε

πραγματικὰ μὲ τὰ λόγια τῆς ἀδελφῆς του, γιατὶ ἡ εὔκολη ἐπιτυχία τοῦ σχεδίου του τὸν εἶχε μεθύσει κι' αὐτόν. Γεμάτος αἰσιοδοξία, τὴ βεβαίωσε:

— Αὔριο, Νανέττα, θὰ βρισκόμαστε στὸ Τέμπλο καὶ θὰ μπορέσῃς νὰ ἰδῇς τὸ Δελφίνο σου.

— Αὔριο... ἔκανε ἡ Νανέττα. Πόσο μακρυὰ εἶναι τὸ αὔριο!

Καὶ σηκώνοντας τὰ μάτια τηςστὸν οὐρανό, μουρμούρισε μὲ βαθεία κατάνυξη:

— Θεέ μου, Θεέ μου, κάνε ὥστε αὔριο νὰ μεθύσῃ γιὰ καλὰ ὁ Σιμόν!

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ

Ἀγαπητοί μου,

Οἱ παλιοὶ ἀναγνῶστες μου ξέρουν πῶς ἀπὸ τὸν Κινηματογράφο προτιμῶ τὸ ζωντανὸ Θέατρο. Κάποια Ἐπιστολή μου μάλιστα γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα ἔδωσε ἀφορμὴ σὲ μιὰ μεγάλη συζήτηση, καὶ θυμοῦμαι ἀκόμα μὲ πόση θέρμη ὑπερασπίσθηκε τὸν... κατηγορούμενο Κινηματόγραφο μιὰ πολὺ μορφωμένη κι' ἔξυπνη Διαπλασοπούλα, ἡ τότε *Ἐλεύθερο Πουλί*. Διατηρῶ τὴν ἴδια γνώμη. Καὶ πρέπει νὰ τὸ πῶ, γιὰ νὰ μὴ νομίσουν τυχὸν οἱ παλιοί μου ἀναγνῶστες πῶς τὴν ἀλλαξα, μαθαίνοντας τώρα πῶς κι' ἕνα δικό μου ἔργο—ἡ «Στέλλα Βιολάντη»—ἑτοιμάζεται γιὰ τὴν ὀθόνη. Αὐτὸ εἶναι ἄσχετο. Μιὰ νεοσύστατη ἑλληνικὴ κινηματογραφικὴ ἑταιρεία, ποὺ τὴ διευθύνει ἕνα παλιὸ Διαπλασοπουλο, ἡ «Ἑλλὰς-Φίλμ», μοῦ ἔκαμε τὴν τιμὴ νὰ μοῦ ζητήσῃ τὸ ἔργο μου γιὰ ***γύρισμα***. Τὸ ὅτι προτιμῶ τὸ ζωντανὸ Θέατρο ἀπὸ τὸν Κινηματογράφο, δὲν ἦταν λόγος νὰ τῆς τὸ ἀρνηθῶ. Οὔτε ἡ ἀρνησή μου θὰ ματαίωνε τὴν ἵδρυση τῆς ἑταιρείας—ὑπάρχουν ἢ μπορεῖ νὰ γίνουν τόσα ἄλλα ἑλληνικὰ ἔργα!—οὔτε ἡ «Στέλλα Βιολάντη», ποὺ πρωτογράφτηκε ὡς διήγημα κι' ὕστερα ἔγινε δράμα, θἄχανε τίποτα ἂν γινόταν καὶ κινηματόδραμα. Ἀπεναντίας θὰ κέρδιζε. Γιατὶ καὶ περισσότερος κόσμος θὰ τὴν ἔβλεπε—κι' εἶναι γνωστὸ πῶς τὸ Κινηματοθέατρο ἔχει σήμερα πολὺ περισσότερους πελάτες ἀπὸ τὸ ζωντανὸ Θέατρο κι' ἀπὸ τὸ Βιβλιοπωλεῖο—καὶ μὲ μιὰ καινούρια ὄψη θὰ ἐμφανιζόταν, ἂν τὸ «σενάριο» θἄταν ὅπως ἔπρεπε.

Καὶ σ' αὐτὸ ἔδωσα ὅλη μου τὴν προσοχή: νὰ κάμω δηλαδὴ ἕνα καλὸ σενάριο. Γιατὶ κι' ὁ Κινηματογράφος, βλέπετε, ἔχει τὴν τέχνη του καὶ τὰ πλεονεκτήματά του. Δείχνει πράγματα ποὺ οὔτε τὸ Θέατρο μπορεῖ νὰ τὰ παρουσιάσῃ μὲ τόση ἐνέργεια, οὔτε τὸ Διήγημα νὰ τὰ περιγράψῃ μὲ τόση ζωντάνια. Καὶ πρῶτα-πρῶτα τὰ τοπία - τὴν πόλη ὅπου διαδραματίζεται τὸ ἔργο, τοὺς δρόμους, τὰ κτίρια, τὶς ἐξοχές, τἀκρογιάλια, αὐτούσια ὅλα; ὄχι ζωγραφιές, σκηνογραφίες ἢ περιγραφές,—ἔπειτα τὶς πολυπρόσωπες σκηνὲς τοῦ ὑπαίθρου καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ—χορούς, ἐκδρομὲς μὲ τὴ βάρκα, πίκ-νίκ, μπάνια κι' ὅ,τι θέλετε. Ὁ Κινηματογράφος ἐπιτρέπει ἀκόμα πολὺ μεγαλύτερη ποικιλία παρὰ τὸ Θέατρο. Οἱ σκηνὲς διαδέχονται ἡ μιὰ τὴν ἄλλη μὲ ταχύτητα... κινηματογραφική. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος σὲ πετᾶ ἀμέσως στὸ ἄλλο. Τώρα βλέπεις μιὰ σκηνὴ σὲ μιὰ κάμαρα, καὶ συγχρόνως σχεδὸν βλέπεις τί γίνεται καὶ στὴ διπλανή, καὶ στὸ δρόμο, καὶ στὸν κῆπο. Ἀπ' αὐτὰ τὰ πλεονεκτήματα ἐπωφελήθηκα γιὰ νὰ κάμω τὸ σενάριό τῆς «Στέλλας Βιολάντη» ὅσο μποροῦσε ποικιλότερο κι' ἐναργέστερο.

Παρουσίασα σκηνὲς ποὺ δὲν ὑπάρχουν στὸ θεατρικὸ ἔργο καὶ μόλις ὑποτυπώνονται στὸ διήγημα. Παρουσίασα τὰ ζακυνθινὰ τοπία, τῆς πόλης καὶ τῆς ἐξοχῆς, ποὺ ὁ γυριστὴς (opérateur) πῆγε ξεπίτηδες στὴ Ζάκυθο νὰ τὰ πάρῃ μὲ τὴ μηχανή του. Ἔβαλα τὴν ἐκδρομὴ μὲ τὶς βάρκες στὸ Κρυονέρι μ' ἕνα πλῆθος ἐναλλασσόμενες σκηνές. Ἔβαλα καὶ τὸ χορὸ στὸ σπίτι τοῦ Βιολάντη—ξέρουν ὅσοι διάβασαν τὸ διήγημα—ποὺ διακόπτεται κάθε τόσο, γιὰ νὰ δείχνεται ἡ Στέλλα, τὴν ἴδια ὥρα, στὴ σοφίτα τοῦ μαρτυρίου της. Ἔτσι ἔκαμα τὸ σενάριο. Καὶ δὲν ἀμφιβάλλω πῶς μὲ τὴν τέχνη τοῦ κ. Μπερλιὲ—τοῦ Γάλλου γυριστῆ ποὺ ἡ ἑταιρεία τὸν ἔφερε ἀπ' τὸ Παρίσι γιὰ τὴ «Στέλλα Βιολάντη»—καὶ μὲ τὴν τέχνη τῶν ἠθοποιῶν ποὺ διαλέχθηκαν οἱ καλύτεροι κι' οἱ... φωτογενέστεροι,—τῆς δ. Ἑλένης Παπαδάκη, τοῦ κ. Ἀθ. Μαρίκου κτλ.—μὲ τὴ μουσικὴ ἀκόμα τοῦ κ. Καλομοίρη, καὶ μὲ τὸ ποίημα τοῦ κ. Παλαμᾶ ποὺ θἀπαγγέλλεται στὴν ἀρχή, τὸ ἔργο μου θὰ παρουσιασθῇ ὅσο τελειότερα γίνεται γιὰ Κινηματογράφο. Κι' ἐνῶ θἄναι τὸ ἴδιο στὴν οὐσία, θὰ διαφέρῃ στὴ μορφὴ κι' ἀπὸ τὸ θεατρικὸ ἔργο κι' ἀπὸ τὸ διήγημα, καὶ θἄναι ἔτσι σὰν ἄλλο ἔργο τέχνης—γιατὶ κι' ὁ Κινηματογράφος, εἶπαμε ἔχει τὴν τέχνη του, τὴν εἰδική του τέχνη, τὴν ἀλλοιώτικη, πρᾶγμα ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ἀρνηθῇ κανένας.

Τώρα, πιστεύω, καταλάβατε στὴν ἐντέλεια γιατὶ δὲν ἀρνήθηκα ὅταν μοῦ ζήτησαν τὴ «Στέλλα Βιολάντη» γιὰ τὸν Κινηματογράφο. Ἂν μοῦ τὴ ζητοῦσαν ὅμως—κι' αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ πῶ—γιὰ νὰ τὴν κάνουν «ὁμιλοῦσα ταινία» (***φίλμ παρλάν***) δὲν θὰ τὴν ἔδινα. Γιατὶ μ' ὅλο τὸ θόρυβο ποὺ ἔγινε στὴν ἀρχή, δείχθηκε πιὰ πῶς αὐτὴ ἡ ἐφεύρεση, ἡ τελειοποίηση τάχα τοῦ Κινηματογράφου, θὰ εἶναι... ἡ καταστροφή του. Μὴν κοιτᾶτε ποὺ κινεῖ τώρα τὴν περιέργεια καὶ καθένας τρέχει νἀκούσῃ τὶς σκιὲς τῆς ὀθόνης νὰ μιλοῦν... γαλλικά. Ἀλλὰ ὅσοι ἄκουσαν πολλὲς τέτοιες ταινίες, τὶς βαρέθηκαν πιόλα. Σπάνια, πολὺ σπάνια, πετυχαίνεται ὁ συγχρονισμὸς τῆς κίνησης καὶ τῆς ὁμιλίας. Ἀλλὰ κι' ὅταν ἀκόμα εἶναι τέλειος, τὸ θέαμα—ἢ τὸ ἀκρόαμα—δὲν εἶναι παρὰ μιὰ σκιὰ καὶ μιὰ παρωδία Θεάτρου. Τὰ κινηματογραφικὰ ἔργα, μὲ τὴν ὁμιλία, γίνονται πιὸ πολὺ θεατρικά. Ἔτσι ὁ Κινηματογράφος χάνει σχεδὸν ὅλα τὰ πλεονεκτήματα ποὺ εἶχε ὅταν ἦταν βουβός Κι' ὁ θεατὴς—ἢ ἀκροατὴς—δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ συλλογιστῇ στὸ τέλος: «Αὐτὸ δὲν θἄταν καλύτερο στὸ Θέατρο; νὰ βλέπω ζωντανοὺς τοὺς μεγάλους ἠθοποιοὺς ποὺ παίζουν, καὶ νἀκούω ζωντανὴ τὴ φωνή τους;»

Ἀλήθεια, οἱ μεγάλοι ἠθοποιοὶ δὲν ταξιδεύουν τόσο εὔκολα, ὅσο τὸ ***φίλμ*** μὲ τὶς σκιές τους καὶ τὴν κονσερβαρισμένη τους φωνή. Ἀλλὰ εἶναι ἡ δυσκολία τῆς γλώσσας. Ὅλοι ξέρουν γαλλικά, ἢ ἀγγλικά, ἢ γερμανικά; Κι' εἶναι καμμιὰ εὐχαρίστηση νἀκοῦς δυὸ ὧρες μιὰν ἀκατάληπτη γλῶσσα; Ὁ βουβὸς Κινηματογράφος εἶναι διεθνής. Ἕνα του ἔργο μπορεῖ νὰ παιχθῇ σ' ὅλο τὸν κόσμο, ἀρκεῖ νὰ μεταφρασθοῦν ἡ ὑπόθεση κι' οἱ ἐπιγραφές. Ὁ ***ὁμιλῶν*** ὅμως δὲν εἶναι καθαυτὸ παρὰ γιὰ τὸν τόπο ὅπου ἔγινε ἡ ταινία. Γιὰ τὴν Ἀγγλία ἡ ἀγγλική, γιὰ τὴ Γαλλία ἡ γαλλική, καὶ καθεξῆς. Θὰ πῆτε, γαλλικὰ καταλαβαίνουν κι' ἀλλοῦ ἀπὸ τὴ Γαλλία, ἀγγλικὰ κι' ἀλλοῦ ἀπὸ τὴν Ἀγγλία... Ναί, ἀλλὰ μιὰ ὁρισμένη τάξη ἀνθρώπων, ὄχι ὁ λαός. Κι' ἡ διαφορὰ εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε οἱ εὐρωπαϊκὲς κι' οἱ ἀμερικανικὲς ἑταιρεῖες, ποὺ ξόδεψαν τελευταῖα τόσα ἑκατομμύρια γιὰ νὰ κάμουν ***φίλμ-παρλάν***, βρέθηκαν τώρα μ' ἐλλείμματα τεράστια. Ὥστε κι' ὡς βιομηχανικὴ ἐπιχείρηση ὁ ***ὁμιλῶν*** Κινηματογράφος δὲν συμφέρει. Γι' αὐτὸ οἱ εἰδικοὶ προβλέπουν πῶς θὰ ἐγκαταλειφθῇ ἢ θὰ περιορισθῇ πολύ. Καὶ τὸ στάδιο πιὰ θὰ μείνῃ ἐλεύθερο γιὰ τὸν βουβό, ποὺ εἶναι κι' ὁ ***ἀληθινὸς*** Κινηματογράφος.

Ἀλλά, καθὼς εἴπαμε κι' ἐξηγήσαμε τόσες φορές, οὔτε αὐτὸς δὲν εἶναι τὸ ἀληθινὸ Θέατρο. Τοῦ λείπει τὸ κυριώτερο: ὁ λόγος. Κι' ὅταν τὸν ἀποχτᾶ, δὲν εἶναι πιὰ οὔτε... Κινηματογράφο! Γι' αὐτὸ πάλι οἱ εἰδικοὶ προβλέπουν πῶς, καὶ μ' ὅλη τὴν κρίση ποὺ περνᾶ τώρα μὲ τὴν ἔλξη τῶν νέων ἐφευρέσεων, τῶν καινῶν δαιμονίων, ἡ βασιλεία τοῦ ζωντανοῦ Θεάτρου δὲν θὰ τελειώσῃ ποτέ, στὸν αἰῶνα.

Σᾶς ἀσπάζομαι **ΦΑΙΔΩΝ**

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ

Il pleure dans mon cœur,
comme il pleut sur la ville.
Verlaine

Σιγμὴ δὲν ἔχει πάψει ὅλη μέρα, τἀτζάμια ἡ βροχὴ νὰ τὰ χτυπᾷ, βροχὴ ψιλὴ-ψιλὴ' κανεὶς νομίζει πὼς ὁ καιρὸς καθόλου δὲν περ-
[νάει.

Κατάμονη, κλεισμένη στὸ γρα-
[φεῖο,
μονότονα χτυπάει τὸ ρολόϊ,
τί πένθιμος ποὺ εἶν' στὸ ἄδειο
[σπίτι,
ὁ χτύπος του, πῶς μοιάζει μοι-
[ρολόϊ!

Σὰν κλάκι μέσα τρίζουνε τὰ ξύλα
μονάχη, δίχως τίποτα νὰ κάνω,
ἡ λύπη πῶς κρατάει τὴν ψυχή μου
τὸ φῶς της ρίχν' ἡ λάμπα ἀπὸ
[πάνω.

Πονῶ, μὰ τὸ γιατὶ κι' ἐγὼ δὲν
[ξέρω'
ἴσως, γιατ' εἶμαι μόνη δῶ κλει-
[σμένη'
μελαγχολῶ, ἴσως νὰ φταίῃ, ἴσως,
τοῦ δειλινοῦ ἡ ὥρα ἡ θλιμμένη.

Ἔρση Δρόσου

ΚΥΡΙΕΣ

Ἦταν ἕνα ἀπόγευμα μιᾶς μελαγχολικῆς Κυριακῆς, μιᾶς σκοτεινιασμένης Κυριακῆς τοῦ Ὀκτωβρίου. Ἡ μελαγχολία κι' ἡ πλήξη μοῦ βάραιναν τὴν ψυχή. Ἐστριφογύριζα παντοῦ, πειράζοντας τὸν ἕνα καὶ τὸν ἄλλο, κοιτάζοντας τὶς μύγες, τὸν οὐρανὸ καὶ τοὺς γαβριάδες τοῦ δρόμου, ποὺ ἔπαιζαν μπάλες ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἔπειτα ἔπαιξα τ' ἄλογα μὲ τὴ μικρή μου ἀδελφοῦλα καὶ γι' ἀρκετὴ ὥρα ἤμουνα τὸ τιμητικὸ ὑποζύγιό της. Γρήγορα ὅμως κουράστηκα καὶ σταμάτησα «τ' ἄλογα» αὐτὰ παιγνίδια. Τί νὰ παίξουμε; ρώτησε τὴν ξανθόμαλλη μικρούλα, ποὺ μὲ κοίταζε μὲ σταυρωμένα χέρια.

«Κυίες», μοῦ ἀπάντησε ψευδά. «Καλά, εἶπα, πᾶμε!» Κανονίσαμε τὰ νοικοκυριά μας. Τὸ δικό μου ἦταν ἡ σάλα καὶ τῆς ἀδελφῆς μου τὸ σαλόνι. Καὶ τὰ δυὸ ἦταν φρεσκοσιγυρισμένα, γιατὶ τὴν ἄλλη μέρα εἴχαμε γιορτή.

Παίρνω καὶ φορῶ ἕνα ζευγάρι παπούτσια τῆς μαμμᾶς, μὲ ψηλὸ τακούνι, γιὰ νὰ φαίνομαι «μεγάλη», καὶ ἡ ἀδελφή μου φόρεσε τὰ δικά μου. Καὶ τῶν δυὸ τὰ κόδια ἔπλεχαν μέσα, πρᾶγμα ποὺ καθὼς εἶδα, δὲν ἦταν τόσο σίγουρο, γιατὶ ἔπειτα ἀπὸ λίγα βήματα, ξαπλωθήκαμε ἄδοξα στὸ πατάκο.

***

Μὲ πόζα ὑπεραρκετὴ γιὰ δέκα κυρίες, κάνω ἐπίσκεψη στὴν Κα Ἀλεξάνδρα. Καλημέρες, χαιρετοῦρες, ὑποκλίσεις, εὐγένειες, χαμόγελα καὶ θρόνιασμα στὸν καναπέ. Τὰ προσκέφαλα, ποὺ τόσο προσεχτικὰ εἶχε τοποθετήσει ἡ Τσεβούλα, μὲ τὸ ὄχι τόσο προσεχτικὸ κάθισμα «κυρίας», σκορπίζονται, πρὸς μεγάλη ἀδιαφορία δική μου.

Ἀνύπαρκτοι κύριοι καὶ παιδιά, ἀρρώστειες καὶ θάνατοι, παίρνουν ὑπόσταση στὸ στόμα μας.

Ἔτσι ἡ ἀδελφή μου σκοτώνει μὲ τὴν ἀφέλειά της, δέκα παιδιὰ ἀπὸ πονόδοντο. Γελάω δυνατά, ἀλλὰ γρήγορα θυμᾶμαι ὅτι εἶμαι κυρία καὶ συβαρεύομαι. Πέρνω ἀπὸ τὴν ἀδειανὴ σιγαροθήκη ἕνα... γλυκό, εὐχαριστώντας τὴν εὐγενικὴ οἰκοδέσποινα. Κάποια στιγμὴ ρωτάω:

— Θὰ πᾶτε κυρία, στὴν Εὐρώπη;

Τὸ μικρὸ στοματάκι μορφάζει μὲ κωμικὴ σοβαρότητα. Οἱ ξανθιὲς μπούκλες τινάζονται μὲ τ' ἀρνητικὸ κούνημα τοῦ κεφαλιοῦ.

—Ὄχι! γιατὶ θὰ περάσω τὴ Μάγχη καί... φοβᾶμαι.

Αὐτὴ τὴ φορά, γελάω τόσο πολύ, ὥστε ὕστερα ἀπὸ ὥρα ξαναθυμᾶμαι ὅτι εἶμαι κυρία.

Τὴν προηγούμενη μέρα συζητούσαμε γιὰ μιὰ τρικυμία τῆς Μάγχης καὶ τὸ μικρὸ αὐτάκι ἄκουσε τὴ διήγηση.

Ἡ οἰκοδέσποινα ἀποφάσισε νὰ μοῦ δείξῃ τὸ σπίτι της. Τὰ ἔπιπλα μετατοπίζονται, καὶ γίνεται γενικὴ ἀνασάτωση. Ἡ μικρὴ κυρία σηκώνει κάπια στιγμὴ ἕνα μεγάλο βάζο ἀπὸ πορσελάνη.

Ξεχνώντας τὰ δικαιώματά μου ὡς ξένης, δοκιμάζω νὰ σταματήσω τὸ ἐπικίνδυνο σήκωμα.

Ἀλίμονο! Τὸ βάζο εἶχε διάθεση ν' αὐτοκτονήσῃ φαίνεται, καὶ περίμενε εὐχαιρία, γιατὶ γλυστρώντας, ἔπεσε μὲ θόρυβο.

Τὰ βάνδαλα χέρια ἔμειναν ἀνοιχτὰ μὲ κωμικὸ τρόπο.

— Τώρα; λέω μὲ τρόμο.

— Τώα; ἀπαντᾶ ἡ ἐγκληματίας,

—*Δρόμο! τῆς λέω. Μά...* ἦταν ἀργά. Ἡ πόρτα ἀνοίγει, καὶ ἡ σκιὰ τῆς τρομερῆς Τσεβούλας, διαγράφεται στὸ κρύσταλλο.

Ἀνάβει τὸ ἠλεκτρικό, γιατ' εἶχε σκοτεινιάσει, καὶ μένει μὲ τὸ χέρι στὸ κουμπί. Κοιτάει τὸ σπασμένο βάζο, τὰ ἔπιπλα... Σταυρώνει τὰ χέρια καὶ μᾶς κοιτάει μὲ τρόπο ποὺ μοῦ θυμίζει τὴ θεία τῆς Καβουρίνας. Ξεσπᾶ στὰ γέλια. Μὲ κοιτάει αὐστηρά.

— Καλὰ τὸ μικρό, ἀλλὰ καὶ σεῖς, δεσποινίς; Μπράβο!.. Τώρα ποὺ θἄρθῃ ἡ Κυρία θὰ κανονίσῃ τὴν ἀπόθεση.

***

Καὶ τώρα περιμένουμε τὴν ἐπίσκεψη τῆς ἀληθινῆς κυρίας, ποὺ δυστυχῶς δὲ θὰ τελειώσῃ μὲ γέλια.

Δὲ στενοχωριέμαι ὅμως καὶ πολύ, γιατὶ ἐντωμεταξὺ τὸ ἀπόγευμά μου πέρασε, καὶ μαζὶ κι' ἡ πλήξη, ἀδιάφορο ἂν περνώντας ἔσπασε ἕνα βάζο.

Κυρὰ-Φροσύνη

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΑΡΡΩΣΤΟΥ

Ἔξω, ὁ ἀνοιξιάτικος ἥλιος πλημμυροῦσε, γεμίζοντας χαρὰ τὴ φύση. Μὰ μέσ' στὸ φτωχικὸ δωμάτιο δὲν ἔφτανε ἡ χαρά του. *Δίπλα σὲ κρεβάτι τοῦ χλωμοῦ* ἀρρωστου παιδιοῦ καθισμένη, μιὰ γριούλα ἔπλεκε τὴν κάλτσα της.

— Γιαγιά, ἀκούστηκε μιὰ ἀδύναμη φωνούλα, πήγαινέ με λίγο ὡς τὸ παράθυρο. Νὰ ἰδῶ μιὰ σταλιὰ ἔξω, καὶ πάλι μὲ φέρνεις μέσα.

—Ὄχι, παιδάκι μου. Δέν κάνει.

Ὁ μικρὸς ἡσύχασε. Κοίταξε ἀφηρημένα τὸ ταβάνι, τὸ μυαλό του βυθίστηκε σὲ σκέψεις κι' ἀναπολήσεις, καὶ τὰ ματάκια του βούρκωσαν.

Σὲ λίγο ἡ γιαγιὰ ἄφησε τὴν κάλτσα, χάϊδεψε τὸ χλωμό του μετωπάκι καὶ κοίταξε τὰ μάτια του.

— Γιαγιά, ποῦ εἶναι ἡ μαμμάκα;

— Πῆγε ταξίδι.

— Ψέμματα μοῦ λές, γιαγιάκα. Ἡ μαμμά μου πέθανε.

— Ὄχι, παιδάκι μου, ὄχι... θἄρθῃ...

— Κι' οἱ ἀδελφούλες μου ποῦ εἶναι;

— Πῆγαν κι' αὐτὲς ταξίδι...

— Πάλι μὲ γελᾶς, γιαγιά. Κι' οἱ ἀδερφούλες μαν *πέθαναν*...

Ἡ φωνὴ τρέμει σὰν κλάμμα.

— Γιαγιὰ κι' ἐγὼ... κι' ἐγὼ θὰ πεθάνω.

— Καλέ μου, τί λόγια εἶναι αὐτά; Μοῦ τρυπᾶς σὰ βελόνι τὴ βασανισμένη μου καρδιά. Ἡσύχασε ὡς που νὰ σοῦ φέρω τὸ γαλατάκι σου...

***

Ἡ γιαγιὰ ἔφυγε κι' ὁ μικρὸς ἔμεινε μόνος. Ἂν πήγαινε ὡς τὸ παράθυρο νὰ ἰδῇ μιὰ σταγμούλα ἔξω καὶ ξαναγύριζε πάλι στὸ κρεβατάκι του, τί θὰ πείραζε; Ἔσπρωξε μὲ τὰ χεράκια του τὰ σκεπάσματα. Πόσο χλάμηναν, πόσο ἀδυνάτισαν τὰ ποδαράκια του! Σηκώθηκε. Γιατὶ τὰ γόνατά του τρέμουν; Αὐτὸς ἄλλη φορὰ ἔτρεχε ὁλημερὶς δίχως νὰ κουράζεται. Τώρα χρειάστηκε νὰ πιαστῇ *ἀπὸ τὸν τοῖχο* γιὰ νὰ φτάσῃ ὡς τὸ παράθυρο.

Σήκωσε τὸ κεφαλάκι του. Ἄ, ὁ οὐρανὸς τί γαλάζιος, τί καθάριος πού εἶναι! Οὔτ' ἕνα συννεφάκι. Κι' ἡ μικρὴ αὐλὴ ἔμεινε ἐντελῶς ἴδια. Μόνο ὁ κισσὸς ποὺ φύτεψε ἡ μητερούλα του μὲ τὰ χεράκια της, μεγάλωσε καὶ κορνίζωσε τριγύρω τὸ παράθυρο. Χάϊδεψε μὲ τὰ χεράκια του τὰ φύλλα. Τὸν ἔνοιωθε σὰ φίλο. Κι' ἄρχισε νὰ τοῦ λέῃ μὲ τὴν ξεψυχισμένη του φωνούλα, τὰ μικρά του μυστικά:

Δέν τὸν ἀγαποῦσε καθόλου τὸν κακὸ γιατρό, ποὺ ὅταν ἡ μητέρα του κι' οἱ ἀδελφούλες του ἦταν ἄρρωστες, ἐρχόταν καὶ τὶς ἔκανε νὰ φωνάζουν ἀπὸ πόνο, ὡς που κι' ἐκεῖνες ἔφυγαν γιὰ πάντα.

Τοῦ ἔδινε κάτι πικρὰ γιατρικά, τοῦ ἔβαζε κάτι μεγάλες βελόνες στὸ κορμί τοῦ καὶ τὸν ἔκανε νὰ πονάῃ... Τὴ γιαγιάκα του δμως τὴν ἀγαποῦσε τόσο πολύ! Ὁ κακὸς γιατρὸς δὲν τὴν ἄφηνε νὰ τὸ φέρῃ ὡς τὸ παράθυρο, οὔτε νὰ δώσῃ λίγο ψωμάκι μὲ τυρί, μὰ ὅλο γάλα καὶ ζωμό. Γιατὶ ὅλα στριφογυρίζουν τόσο γρήγορα; Γιατὶ τοὔρχεται ζάλη; Θὰ πέσῃ...

Μὰ ὄχι. Ὁ καλὸς κισσὸς πρόλαβε καὶ τυλίχτηκε γύρω στὸ κορμί του, τὸ κράτησε, τὸ πέρασε πρῶτα ἀπ' τὸ παράθυρο, ὕστερα *ἀπὸ τὸν ὑγρὸ σκοτεινὸ τοῖχο* τῆς αὐλῆς καὶ τὸ ἄφησε ἐλαφρὰ ἐπάνω στὸ δροσερὸ χαλὶ τοῦ λιβαδιοῦ.

— Κοίταξε! τοῦ ψιθύρισε στ' αὐτὶ μ' ἕνα δρόσιμα τῶν φύλλων του.

Μαζεύτηκε! Ὅπου καὶ ν' ἀπλώσῃ τὰ χέρια του, θὰ κόψῃ παπαρούνες κατακόκκινες, μαργαρίτες, ἄλλα λουλουδάκια τοῦ ἀγροῦ μὲ φιντανχτερὰ χρώματα. Τὰ νερὰ κελαρίζουν, τὰ πουλάκια κελαϊδοῦν στὰ δροσερὰ φυλλώματα τῶν δένδρων ποὺ μουρμουρίζουν. *Καὶ νά, ἀνάμεσα ἀπ'* τοὺς κορμούς τους, ξεγλυστράει γοργὰ ἡ μαμμά του καὶ τ' ἀρπάζει στὴν ἀγκαλιά της, ἐνῶ οἱ ἀδελφούλες του μαζεύονται στὰ πόδια της.

— Καλή μου μητερούλα! Ἀδελφούλες μου! Μὰ δὲν πεθάνατε λοιπόν; "Αχ! τί χαρά!

Ὅταν ἡ γιαγιὰ γύρισε μὲ τὸ φλιτζανι ἀπ' τὸ γάλα στὸ χέρι, τὸν βρῆκε μ' ἕνα χαμόγελο ὁτὰ χείλη, νεκρὸ μπρὸς στὸ παράθυρο

Ντίνος Αὐγερίτης

Η ΡΕΓΚΑ

Ἦταν παραμονὴ Χριστοῦ, νύχτα. Ὁ νοτιᾶς λυσσομανοῦσε καὶ τ' ἄγρια κύματα ἀφρολούζανε τ' ἀκρογιάλι τῶν Βατερῶν. Ὅλες ἡ *Πλωμαρίτικες καὶ Βρυσαγιώτικες* βάρκες, ποὺ βρισκόντανἐκεῖ, μυριστίκαν, φαίνεται, ἀπὸ νωρὶς τὴ φουρτούνα ποὺ θὰ ξεσποῦσε κι' ἀποτραβηχτήκαν ἀπὸ λιμανάκι τ' ἁγίου Φωκᾶ, ποὺ ἀπὸ λίγα βράχια φρόντισε νὰ τὸ κάνῃ ἡ φύση.

Οἱ Βρυσαγιῶτες, ποὺ ἦταν ἐκεῖ κοντὰ τὸ χωριὸ τους (κοντὰ δηλαδή, ἀλλὰ τρεῖς ὧρες), ἔδεσαν τὶς βάρκες τους καὶ τράβηξαν γιὰ τὰ σπίτια τους νὰ κάνουν Χριστούγεννα. Καλέσαν καὶ τοὺς Πλωμαρίτες νἀρθοῦν μαζί τους, ἀλλ' αὐτοὶ δὲ δέχθκαν μὲ κανένα τρόπο ν' ἀφήσουν μοναχὲς τὶς βάρκες τους. Νὰ πήγαιναν, πάλι, στὸ Πλωμάρι δὲ μποροῦσαν, γιατὶ πρῶτα-πρῶτα ἦταν μακρυὰ πολύ, ἐκεῖ πίσω ἀπ' τὸ βουνὸ τοῦ Λογαρᾶ· ὕστερα δὲ μποροῦσαν νὰ κάνουν πανιὰ γιατὶ τοὺς ἐμπόδιζε ὁ καιρὸς ποὺ φυσοῦσε κόντρα.

Συμμαζεμένοι, λοιπόν, ἔξω στὴν ἀκρογιαλιά, *γύρω σὲ* μιὰ μεγάλη φωτιά, ποὖχαν ἀνάψει ἀπὸ θρούμπους κι' ἀσπαρτιές, κοίταζαν πέρα τ' ἀνοιχτὸ πέλα-

γος σὰν Ὀδυσσεῖς στὸ νησὶ τῆς Καλυψοῦς, ἀδιαφόρετα, περιμένοντες κι' αὐτοὶ «καπνὸν ὑποθρώσκοντά νοῆσαι», ὄχι πιά ἀπ' τὴν πατρίδα τους, ἀλλὰ ἀπὸ κανένα φαΐ, γιὰ νὰ περάσουν τὰ Χριστούγεννα. Στείλαν ἕναν ἀπ' αὐτούς; τὸν Καβουρμά, νὰ πάῃ πάνου στὴ Βουσσά, τὸ χωριό, γιὰ νὰ ψωνίσῃ, ἀλλὰ μόλις προχώρησε ὡς χίλια μέτρα, ξαναγύρισε πάλι πίσω, γιατὶ ὁ ἀγέρας καὶ τὸ χιονόνερο τὸν ἐμπόδιζαν.

—Ἀλλοίμονο, Καβουρμά; «μοναχὸς τὸ δρόμο πῆρες, ἐξανάρθες μοναχός;», τοῦ εἶπε ὁ Καπτὰν-Μήτρος ἕνας θαλασσόλυκος Πλωμαρίτης, ποὺ καθὼς φαίνεται, ἐἶχε διαβάσει τὸν ἐθνικὸ ὕμνο τοῦ Σολωμοῦ.

Ἡ φωτιὰ ἄρχισε ὅμως λίγολίγο νὰ σβύνῃ, γι' αὐτὸ λοιπὸν γιὰ νὰ μὴν ξεπαγιάσουν κεῖ πάνου ἀπ' τὸ κρύο, ἀποφάσισαν νὰ περάσουν τὴ νύχτα τους μέσα στὸ κλησάκι τ' ἁγίου Φωκᾶ ποὺ ἦταν ἐκεῖ πάνου, σ' ἕνα θεόρατο βράχο. Στρῶσαν τὰ χράμια τους μέσα καὶ ξάπλωσαν, ἐνῶ ἔξω οὐρλιαζε ὁ ἀγέρας καὶ βουΐζαν οἱ γύρω κλαγιὲς καὶ τὰ μπουντρούμια ὡς πάνου στοῦ Μεσότοπου τ' ἀκρογιάλια.

Ὁ Ἀμπουδίτης, ἕνας ἀπ' τὴ συντροφιά, προσπαθοῦσε νὰ φράξῃ, μὲ τὸ φῶσι τοῦ, μιὰ τρύπα στὸ δεξιὸ τοῖχο τῆς ἐκκλησίτσας ἀπ' ὅπου ἔμπαινε ὁ ἀγέρας.

— Ρὲ παιδιά, φωτὰ ὁ Καπτὰν-Μήτρος, τί γίνηκε ὁ Καβουρμάς;

Ἀλήθεια, ὁ Καβουρμὰς δὲ φαινότανε πουθενά. Τοὺς εἶχε πεῖ πὼς θἄμενε μιὰ στιγμὴ κάτι νὰ σιάξῃ στὴ βάρκα, καὶ τώρα εἶχε μιὰ ὥρα νὰ φανῇ. "Ολοι ἀνησυχοῦσαν, ὅταν τὸν εἶδαν ἀπ' τὸ παραθύρι τῆς ἐκκλησίτσας νἀρχετα, κρατώντας κάτι κάτω ἀπ' τὴ μασχάλη του. Ὅταν ἔφθασε, τὸν ὑποδέχτηκαν μὲ χαρούμενες φωνές. Εἶχε κατορθώσει νὰ τραβήξῃ ὡς τὸ καφενεδάκι τῶν Βατερῶν, ὁ κυρτζῆς κατόρθωσε καὶ τοῦ οἰκονόμησε ἕνα καρβέλι μαῦρο, μπαγιάτικο, καὶ μιὰ φρέσκια ρέγκα μόλις δυὸ μηνῶν, ποὺ τὴν εἶχε βρεῖ μέσα στὸ ἀρμάρι ξεχασμένη μαζὶ μ' ἕνα μπουκαλάκι λάδι.

"Ολοι δοξολογοῦσαν τὸ Θεὸ καὶ τὸν... Καβουρμά, καὶ σὲ λίγο ἡ ρέγκα κομματιάστηκε ἀκαθάριστη, ἄψητη, τοῦ κεφαλιοῦ μὴ «ἐξαιρουμένου», καὶ... φαγώθηκε μαζὶ μ' ὅλο τὸ καρβέλι. Ὁ ἀγέρας ἔξω μάνιαζε προσπαθώντας νὰ πετάξῃ ἀπ' τὴν τρύπα τὸ φέσι τοῦ Ἀμπουδίτη, ἐνῷ ὁ ἅγιος Φωκᾶς, ἄφραστος, θεόσταλτος, λές κι' εὐλογοῦσε αὐτοὺς ποὺ περνοῦσαν τόσο φτωχικὰ τὰ Χριστούγεννά, ψέλνοντας κιόλας τὸ «Χριστὸς γεννᾶται σήμερον».

Ἀεροναύτης

Η ΚΑΜΠΑΝΑ

Ἡ νύχτα κατέβαινε σιγὰ-σιγὰ ἀπὸ τὸν οὐρανό, ἁπλώνοντας τὶς μαῦρες της σκιὲς στὴ γῆ. Ἡ καμπάνα τοῦ Πύργου χτυποῦσε:

— Ντάν! ντάν! ντάν!

Οἱ κάτοικοι ὅλοι τοῦ χωριοῦ ἦταν κλεισμένοι στὰ σπίτια τους καὶ μερικοὶ κοιμοῦνταν ἤδη μακαρίως, ἐνῶ ἡ καμπάνα τοῦ πύργου ἐξακολουθοῦσε:

— Ντάν! ντάν! ντάν!

Τρυγύρω ἁπλωνόταν μιὰ μυστηριώδης σιωπή.

— Καμπάνα, εἶπε ἡ νύχτα, δὲν κουράστηκες νὰ χτυπᾷς ἀπὸ τόσα χρόνια; Πόσος καιρὸς πέρασε ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ σ' ἔβαλαν ἐδῶ πάνω! Θυμᾶσαι πῶς γυαλίζες τότε, τί δμορφη ποὺ ἤσουν;

— Θυμοῦμαι καὶ θἄθελα νὰ ξαναγυρίσῃ ἐκεινη ἡ μέρα!.. Τὶ γιορτὴ σ' ὅλο τὸ χωριό, ὅταν μὲ βάφτισαν!.. Μὰ τώρα εἶμαι γριά, δὲν ὑπάρχει πιὰ κανένας ἄνθρωπος ποὺ νὰ θυμᾶται τὴ νεότητά μου!

— Πόσα πράγματα ἔγιναν ἀπὸ κείνη τὴ μέρα!

Ἡ καμπάνα, κουνημένη ἀπὸ τὸν ἄνεμο, ἀναστέναξε μὲ μιὰ ἀλαφριὰ καὶ ἠχηρὴ δόνηση.

— Πολλὰ πράγματα, χαρούμενα, λυπηρά, συνέβηκαν. Ἐγὼ χτύπησα ἑορτάσιμα κάθε Κυριακή. Χτύκησα σὲ κηδεία πλούσιου καὶ φτωχοῦ· χτύπησα γιὰ φωτιὲς καὶ σεισμούς. Εἶδα φοβεροὺς καὶ αἱματηροὺς πολέμους, εἶδα γάμους, βαφτίσια καὶ κηδεῖες. Εἰδοποίησα μὲ τὴ φωνή μου τοὺς βοσκούς, τοὺς χωρικοὺς καὶ τοὺς ἐργάτες, ὅτι ἔφτασε ἡ ὥρα τῆς ἀναπαύσεως ἢ τῆς δουλειᾶς. Εἰδοποιησα τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὁ καιρὸς περνᾶ. Καὶ ἀλήθεια ὁ καιρὸς πέρασε καὶ πῆρε μαζί του ἐκείνους ποὺ μὲ εἶδαν νέα καὶ ὡραία, φέροντας ἄλλους ποὺ μὲ παινοῦν ἢ μὲ κατηγοροῦν ἀναλόγως ποὺ ἡ φωνή μου τοὺς εὐχαριστεῖ ἢ ὄχι. Αὐτὸ τὸ πρᾶμα εἶναι πολὺ λυπηρό!.. μὰ τὸ καθήκον μου εἶναι νὰ θυμίζω σὲ ὅλους πὼς ὁ καιρὸς περνᾶ, κι' ἐγὼ τὸ λέω δυνατά, γιὰ νὰ τ' ἀκούσουν ὅλοι.

Καὶ ἡ καμπάνα φώναξε τρεῖς φορὲς μὲ τὴν μπρούντζινή της φωνή:

—Ὁ καιρὸς περνᾷ! Ὁ καιρὸς περνᾷ! Ὁ καιρὸς περνᾷ!

Ἔλλη

ΑΠΟ ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ

Ο ΣΥΝΤΟΜΩΤΕΡΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

Μιὰ μέρα, ἕνας ἐπαρχιώτης σταμάτησε στὸ δρόμο τῶν Ἀνατολ-Φράνς, τὸν συγγραφέα τῶν «Παιδιῶν μας», γιὰ νὰ τὸν ρωτήσῃ τὸ δρόμο τῆς φυλακῆς τῆς Σαντὲ στὸ Παρίσι:

— Θέλω νὰ πάω ἐκεῖ, εἶπε, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μοῦ πῆτε τὸ συντομώτερο δρόμο.

Κι' ὁ Ἀνατὸλ-Φράνς τοῦ εἶπε, μὲ στόμφο:

— Διασχίσατε αὐτὸ τὸ δρόμο, — καὶ ἔδειξε κάποιο, — μπῆτε σὲ κεῖνο κεῖ τὸ ἀδιαμαντοπωλεῖο, πάρτε ἕνα κόσμημα ἀπὸ τὴ βιτρίνα του, σκάστε τὸ ἀμέσως καὶ... σὲ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας θὰ εἶσθε ἐκεῖ ποὺ θέλετε νὰ... πᾶτε...

(Ἀπὸ τὸ Γαλλικὸ)

Σαπουνόφουσκα

ΣΚΕΨΕΙΣ

Τὸ μόνο τριαντάφυλλο στὸν κόσμο χωρὶς ἀγκάθια εἶναι ἡ ἀγνὴ φιλία.

Ὁ φθόνος εἶναι ἡ σκιὰ τῆς δόξας, ὅπως κι' ἡ δόξα εἶναι ἡ σκιὰ τῆς καλοσύνης.

Μὴν ἀναβάλῃς· ἡ βραδύτης ἔχει κινδύνους.

Σαίκσπηρ

***

Ἡ οἰκονομία εἶναι ἀνάγκη, ὅταν εἶναι κανεὶς φτωχός· φρόνηση, ὅταν ἔχει κανεὶς μέτρια, καὶ μαχθηρία ὅταν εἶναι κανεὶς πλούσιος.

Βάση τῆς εὐγλωττίας εἶναι ἡ ἀφελὴς διήγηση.

Ἔμερσον

***

Ὑπάρχει ἀμίλλα καὶ στὴν κακία.

Εὐγένιος Σύνης

Γαλανομάτα

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

—Ἤθελα νὰ ξέρω ἂν ροχαλίζω, λέει ἡ Μαρία.

— Καὶ γιατὶ δὲ μένεις ξυπνητὴ ἕνα βράδυ γιὰ ν' ἀκούσεις; τῆς λέει ἡ ἀδελφή της.

— Χά, χά! Ἂν μεῖνω ξυπνητή, φυσικὰ δὲ θὰ ροχαλίζω. Ἀλλά... θὰ μποροῦσα νὰ ξυπνήσω ἄξαφνα, γιὰ νὰ προφτάσω ν' ἀκούσω τὴν ἠχώ...

Δυσόχαρο

***

Ὁ Κουφιοκεφαλάκης πολεμᾶ νὰ χαράξῃ κάτι σὲ μιὰ πέτρα.

—Τί κάνεις ἐκεῖ, Κουφιοκεφαλάκη.

— Λιθογραφία!

Γαβριὰς

ΕΡΓΑ ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΩΛΟΥΜΕΝΑ
ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ,

Ἀπὸ τοὺς ἐν παρενθέσει ἀριθμοὺς, ὁ πρῶτος εἶναι τὰ ταχυδρομικὰ τοῦ Ἐσωτερικοῦ καὶ ὁ δεύτερος τοῦ Ἐξωτερικοῦ).

Ἀδελφούλα μου, δρ. 20/5,50 καὶ 7,50/.
Ἀναδυομένη, δρ. 25 /6 καὶ 8,50/
Ἀνάμεσα σὲ τρεῖς γυναῖκες, δρ. 35, /5 καὶ 7/.
Δὲν εἶμ' ἐγώ, δρ. 20 /5 καὶ 7/.
Θεατρον, Τόμος Β' δρ. 40/6,50 καὶ 9/. Τόμος Γ' δρ. 30 /6 καὶ 7,50/.
Καλὸς Δρόμος, δρ. 11,80 /5 καὶ 7/.
Κατήφορος, δρ. 50 /6,50 καὶ 9/.
Κόκκινες Βράχος, δρ. 20 /5 καὶ 7/.
Κοσμος καὶ Κοσμάς, δρ. 30/6,50 καὶ 8,50/.
Λόφοφα, δρ. 30 /6,50 καὶ 9/.
Μαργαρίτα Στέφα, δρ. 17 /5,50 καὶ 7,50/.
Μητρωιά, δρ. 15 /4 καὶ 6/.
Μυστικὸ Ἀρραβῶνες, δρ. 45 /6 καὶ 9/.
Τὸ Μυστικὸ τῆς κοντέσσας Βαλέραινας, δρ. 15 /4 καὶ 6/.
Παιδικὸν Θέατρον, Δέο τόμοι, ἑκαστος δρ. 17 /5,50 καὶ 7,50/.
Πετριὲς στὸν "Ηλιο, δρ. 20 /5 καὶ 7/.
Πλουσιοι καὶ Φτωχοί, δρ. 30/6,50 καὶ 9/.
Στάχυα καὶ Παπαρούνες, δρ. 15 /6 καὶ 8/.
Στέλλα Βιολάντη, δρ. 20 /5 καὶ 7/.
Τερέζα Βάρνα-Λακόστα, δρ. 25 /5,50 καὶ 7,50/.
Τίμιοι καὶ "Ατιμοι, δρ. 30 /6,50 καὶ 9/.
Τιμὴ τοῦ Ἀδελφοῦ, δρ. 30 /6,50 καὶ 9/.
Τυχεροὶ καὶ Ἄτυχοι, δρ. 30/6,50 καὶ 9/
Ὁ Τρελλὸς μὲ τοὺς Κόκκινους Κρίνους, δρ. 20 /6,50 καὶ 9/.
Ἡ Τρίμορφη Γυναίκα, δρ. 30/6,50 καὶ 9/.
La Mauvaise Vole, Μετάφρασις τοῦ «Κακοῦ Δρόμου», δρ. 15 /5 καὶ 7/.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 20 Ἰανουαρίου 1931

ΔΗΛΩΣΗ

Δὲν παραλαμβάνω γράμματα μὲ ἀνεπαρκὲς γραμματόσημο, γι' αὐτὰ ὁποῖα πρέπει νὰ πληρώσω. Ζυγίζετέ τα καὶ βάζετε τὸ γραμματόσημο σωστό. — Δὲν ἀπαντῶ σὲ κανένα, ὅταν μὲ ρωτᾷ γιὰ πράγματα ποὺ τὰ ἔχει ὁ Ὀδηγὸς τοῦ Συνδρομητοῦ. Τιμᾶται δρ. 5, ταχυδρομικῶς δρ. 6, καὶ πρέπει νὰ τὸν προμηθευθῇ ὅποιος θέλει νὰ λαβαίνῃ μέρος στὴν κίνηση.

Ἀγαπητέ μου **Καμαρινάκη**, ἡ κυρία ἀπὸ τὸ πεζὸ κατὸ τὸ ποίημα κοντὰ μοῦ ἔστειλες ἀπὸ τὴν Καλαμάτα, ἤλαβα κι' ἕν' ἄλλο πεζό, «Μέσα στὴ χλόη», ἀπὸ ἐδῶ, ποὺ δὲν μοῦ φαίνηκε γραμμένο μὲ τὸ χέρι σου. Εἶναι δικό σου; Κι' ὁ κ. Ε. ρωτᾷ ἂν ἔλαβες κάποιο γράμμα ποὺ σοῦ ἔστειλε εἰς ἀπάντησιν δικοῦ σου.

"Ἄγγελε τῆς Εἰρήνης, ὁ κ. Φαῖδων ἔλαβε τὸ γράμμα σου· ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν βρίσκει τὸ ζήτημα κατάλληλο γιὰ Ἐπιστολή, οὔτε εὐκαιρία νὰ σοῦ γράψῃ ἰδιαιτέρως, μὲ παρακαλεσε νὰ σοῦ διαβιβάσω αὐτό: Νὰ πῆς στὸ φίλο σου ἐκεῖνο: Κάθε ἄνθρωπος, ὅπου κι' ἂν στέκεται, φτωχὸς ἢ χαμηλά, ἔχει τὸν ἐγωϊσμό του καὶ τὸ δικαίωμα νὰ κάνῃ ὅ,τι μπορεῖ κι' ὅ,τι τὸν συμφέρει, χωρὶς νὰ συλλογιέται ὅτι πιθανὸ, μ' αὐτὰ ποὺ κάνει, νἀδικῇ μερικοὺς ἐμμέσως, (Γιατί, φυσικά, ἄμεση ἀδικία ἕνας τίμιος ἄνθρωπος δὲν κάνει πότε). Ἂς ὑποθέσουμε τώρα ὅτι ἕνας φτωχὸς τεχνίτης ἀποκτᾷ μεγάλη πελατεία καὶ κερδίζει τὰ διπλὰ ἀπ' ὅσα τοῦ χρειάζονται γιὰ νὰ ζῇ. Θὰ διώξῃ ποτὲ τοὺς μισοὺς του πελάτας, γι' ἀγάπη ἑνὸς σύντεχνίτη του, ἀγνώστου του, ποὺ μπορεῖ ἴσως νὰ μὴν ἔχῃ νὰ φάῃ; ἢ θὰ προσπαθήσῃ νὰ τοὺς ἀοξήσῃ ἀκόμα κι' ἀκόμα; Ἔτσι καὶ τὸ πλούσιο κορίτσι, ποὺ ἐξασκεῖ μιὰ τέχνη ὡς ἐπάγγελμα, ἀδιαφορεῖ ἀν ἀδικῇ ὁμότεχνους ποὺ δὲν εἶναι τὸ ἴδιο πλούσιοι. Καὶ τὸν δυὸ τὸ δικαίωμα εἶναι τὸ ἴδιο. Ὅλα τὸν ἕνα μπορεῖ κανεὶς νὰ κατηγορήσῃ ὡς... ἀντικοινωνικό, ὅλα τὴν ἄλλη.

Τί ὡραῖα ποὺ πέρασες, **Χαραυγή**, ὅλες αὐτὲς τὶς ἅγιες ἡμέρες, μὲ δέστρα, μὲ τσάγια, μὲ χορούς, μὲ χαρές. Ἐ, τώρα ἡσυχία καὶ μελέτη... Γέλασα καὶ μὲ τὸ ἐπεισόδιο τῆς βασιλόπιτας. Ἀλήθεια, τί ἰδιοτροπίες ποὺ ἔχει αὐτὴ ἡ λίρα! Ποτὲ βρίσκεται μὲ τὴν πρώτη μαχαιριά, ἀπὸ πρέπει νὰ φαχθῇ καὶ τὸ τελευταῖο κομμάτι. Μὰ τύχη δὲν εἶναι κι' αὐτή; Καὶ πάντα ἡ τύχη δὲν εἶναι ἰδιότροπη;..

«Μισὴ ντουζίνα χρόνια» ἔχουν περάσει ἀπὸ τότε ποὺ ἡ **Ἠερίδα** τοῦ **Γιαλοῦ** μοῦ ἔστειλε τὸ πρῶτο της γράμμα. Καὶ τὸ θυμήθηκε τώρα μὲ συγκίνηση, βλέποντας στὴν Ἀλληλογραφία τὶς ἀπαντήσεις μου σὲ παιδιὰ ποὺ μοῦ γράφουν πρώτη φορά. Τί ὡμορφο τὸ γράμμα της! Ναί, καὶ τὴν **Ἀγρία Καλλονή**, τὴ μεγαλοκαρδη ἀδελφή της, πολὺ καλὰ τὴ θυμοῦμαι. Ὅσο γιὰ τὸ βιβλίο ποὺ ἔλαβε χάρισμα, κι' ἐγὼ δὲν κατάλαβα πολλὰ πράγματα ἀπὸ τὸ διάβασμά του. Ὁ ποιητὴς αὐτὸς εἶναι πραγματικῶς πολὺ δυσνόητος. Κι' εἶναι ἴσως ἡ μόνη περίσταση ποὺ δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ «ξύδι χάρισμα γλυκὸ σὰ μέλι»...

Γιὰ ὅλα χαίρεται ἡ καλή μου **Χαιμᾶ**: κι' ὅταν βλέπῃ Διαπλασόπουλα νὰ γίνωνται συνεργάτες καὶ συνεργάτριές μου—ὅπως κι' αὐτὴ μιὰ μέρα, ποιός τὸ ξέρει!—κι' ὅταν βλέπῃ νὰ ἐσπαθώνουν πολλοὶ καὶ νὰ μὲ βοηθοῦν στὸ δύσκολο ἔργο μου... Τὴν εὐχαριστῶ πολύ. Καὶ συμφωνῶ μαζί της, ὅτι ἀπὸ τὰ περιπετειώδη μυθιστορήματα, ποὺ ἐξάπτουν τὴ φαντασία χωρὶς ἄλλη ὠφέλεια, προτιμότερα εἶναι ἐκεῖνα ποὺ δείχνουν ζωή, χαρακτῆρες, καὶ δίνουν ἠθικὰ διδάγματα. Σῆμα ἔστειλα.

Νὰ σοῦ ἐξηγήσω, **Ἀθηναία**, πῶς γίνονται οἱ Μεταμορφώσεις. Ὑπόθεσε ὅτι ζητεῖται τὸ **ὕφασμα** μὲ πέντε μεταμορφώσεις νὰ γίνῃ **δέρμα**, **ἔρμα**, **ἔρμα**, **δέρμα**. Ἡ μιὰ λέξη παράγεται, βλέπεις, ἀπὸ τὴν προηγουμένη της δι' ἀφαιρέσεως, προσθήκης ἢ ἀλλαγῆς ἑνὸς μόνο γράμματος. Μὲ τὸν ἴδιο τρόπο κι' ὁ Χοῦς θὰ γίνῃ **γῆ**.—Ὅσο γιὰ τὴ σύνθεση, ὁ συνθέτης πρέπει νὰ βάζῃ λέξεις ἀντίθετες ἢ τουλάχιστο σχετικές. Νὰ μὴ λέῃ π: χ: ἡ **γάτα** νὰ λέγῃ **καρφί**, ἀλλὰ ἡ **γάτα** νὰ γίνῃ **ἀνθοῦλος**, ὁ **φίλος** νὰ γίνῃ **ἐχθρός**, ὁ δίτος νὰ γίνῃ **ἄρτος** καὶ καθεξῆς.

Μὲ πολὺ πολὺ ἐνδιαφέρον, **Ἰουλίττα Ρωμαίου**, διάβασα τὴ ρατο σου γράμμα. Σήμερα ἴσα-ἴσα ὁ κ. Φαῖδων σᾶς γράφει περὶ Κινηματογράφου. Πραγματικῶς, εἶναι πολὺ χρήσιμος ὅταν ἀναπαριστάνῃ τέτοιες πραγματογνωστικὲς σκηνές, ποὺ διδάσκουν ὄχι μόνο τὰ παιδιά, ἀλλὰ καὶ τοὺς μεγάλους. Σὰν αὐτὴ ποὺ εἴδες μὲ τὴν ἐκκλάφῃ τοῦ αὐγοῦ τῆς κότταις, ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα ποὺ τὸ ζεσταίνει, ὡς τὴ στιγμὴ ποὺ βγαίνει τὸ πουλάκι. Ἔδωσα αὐτὸ τὸ ἄρθρο ἀπὸ τὴ γαλλικὴ ἐφημερίδα τοῦ κ. Ε., ποὺ σ' εὐχαριστεῖ πολύ.

Ἡ **Ζουλέϊκα** μοῦ γράφει τώρα ἀπὸ τὴ Νέα Ὑόρκη. "Οσο πιὸ μακρυά, λέει, πηγαίνει, τόσο περισσότερο μάγκαβ. Καὶ τὸ βλέπω. Ἀφοῦ θὰ πάρῃ νὰ φορῇ καὶ τὸ Σῆμα, ἂν καὶ στὴν πόλη ὅπου μένει τώρα, δὲν ὑπάρχουν βέβαια πολλὰ Ἑλληνόπουλα γιὰ νὰ τὸ ἰδοῦν. Κι' ἂν ὑπάρχουν, προσθέτει, ἡ Νέα Ὑόρκη εἶναι τόσο μεγάλη! Ἀλλὰ ποῦ ξέρει: καὶ στὴν ἄκρη τοῦ κόσμου μπορεῖ κανεὶς νὰ κάμῃ μιὰ καλὴ γνωριμία ἀπὸ τὸ Σῆμα τῆς Διαπλάσεως... Καὶ τώρα περμένω νὰ μοῦ γράψῃ πῶς πῆγε τὸ ρεσιτάλ.

Ἡ **Κούκλα τοῦ Χαλανδρίου** εἶδε ἕνα Διαπλασόπουλο νὰ φορῇ τὸ Σῆμα καὶ νὰ τὸ δείχνῃ μὲ τόσο καμάρι, ποὺ τῆς ἔκαμ' ἐντύπωση. Ἡ ἴδια μοῦ γράφει ὅτι τώρα ποὺ εἶναι ἀδύνατη ἀκόμα ἀπ' τὴν ἀρρώστεια, δὲν πηγαίνει σχολεῖο κι' ἔτσι ἔχει ὅλον τὸν καιρὸ νὰ καταγίνεται μαζί μου. Βέβαια, αὐτὸ εἶν' ἕνα καλὸ καὶ ἀναγκαῖο ξεκούρασμα. Μπορεῖ ὅμως κάπου-κάπου—καὶ θὰ τὸ κάνῃ κιόλα χωρὶς νὰ τῆς τὸ πῶ—νὰ ρίχνῃ μιὰ ματιὰ στὰ μαθήματά της, τὰ περασμένα, ἔτσι γιὰ νὰ μήν.τὰ ξεχνᾷ...

Λίζα Λ. Σ., μὴ στενοχωρῆσαι γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα, δὲν πειράζει. Ἐλπίζω κι' εὔχομαι ὅλ' αὐτὰ νὰ εἶναι περαστικά. Σ' εὐχαριστῶ καὶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια, καὶ γιὰ τὴν προσφορὰ τῆς συνεργασίας σου. Ἀλλὰ μόνο γιὰ τὴ Σελίδα Συναργασίας θὰ μποροῦσες νὰ μοῦ στείλῃς καμμιὰ μετάφραση ἀπὸ τὶς τόσες γλῶσσες ποὺ ἔχεις. Γιὰ ἐκτενέστερα ἔργα ἔχω, βλέπεις, τακτικοὺς συνεργάτες.

Ἔδειξα, **Κυρὰ-Φροσύνη**, τὸ γράμμα σου στὸν κ. Ε. καὶ χάρηκε ποὺ σοῦ ἄρεσε τόσο τὸ μυθιστόρημά του «Τίμιοι καὶ Ἄτιμοι». Πραγματικῶς, ὅπως λὲς καὶ σύ, ἡ κοινωνία ἔχει μερικὲς «στρεβλὲς ἀντιλήψεις» ὅσον ἀφορᾷ τὴν τιμή. Ὁ ἥρως τοῦ μυθιστορήματος φρονεῖ ὅτι τίμιος εἶναι ὄχι ὅποιος φαίνεται ἢ νομίζεται, ἀλλὰ ὅποιος εἶναι ἀληθινά. Κι' ὁ ἴδιος, κοθώς εἶδες, ἔχει καὶ παρακέρι τὴν ἀληθινὴ αὐτὴ καὶ κρυμμένη τιμή. Ἡ ἱστορία του βέβαια εἶν' ἕνα δίδαγμα, ὅτι καὶ σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα, ὅπως σὲ ὅλα, δὲν πρέπει νὰ κρίνουμε ἀπὸ τὰ φαινόμενα. Κατὰ τὴν ἰδέα μου ὅμως, κοινωνικῶς, δὲν ἀρκεῖ νὰ εἶναι κανένας τίμιος κατὰ βάθος· πρέπει καὶ νὰ φαίνεται, πρέπει νὰ ἐμπνέῃ καὶ στοὺς ἄλλους τὴν πεποίθηση ὅτι εἶναι. Ἀλλωστε ἀπόφασι. Καὶ φυσικά, καθένας δὲν ἔχει τὴν ὄρεξη καὶ τὸ κουράγιο νὰ γίνεται μάρτυρας ἀὰν τὸν ἥρωα τοῦ μυθιστορήματος.

Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλπ, **Νιόνης Ἀδάμα**, κι' ἀσπάζομαι τἀδέλφια, τὰ κατνούρια μου παιδιά. Εἶδα καὶ τὴ Στατιστική σου τῆς Σελίδας τοῦ 1930. Στὰ πεζά, ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἀγοριῶν καὶ κοριτσιῶν δὲν εἶναι μεγάλη (100 κομμάτια τἀγόρια, 144 τὰ κορίτσια. Στὰ ποιήματα ὅμως (8 καὶ 55) εἶναι σημαντική. Καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι τἀγόρια μου πρέπει νὰ βάλουν τὰ δυνατά τους καὶ στὸν ἔμπερτο λόγο, ποὺ τώρα, φαίνεται, τὸν παραμελοῦν.

Ἂν καὶ δυὸ μόνο μῆνες ἔχει συνδρομήτρια, ἡ **Δόλα Ἰωαννοπούλου** μὲ ἀγαπᾷ τόσο πολύ, ποὺ νομίζει πῶς μὲ γνωρίζει ἀπὸ χρόνια καὶ δὲν θὰ μάφῃση ποτέ, ποτέ. Ἀλλὰ δὲν βιαδεῖται μόνο τὰ φυλλάδιά μου, παρὰ καὶ παλιοὺς μου τόμους. Πόσο τῆς ἄρεσε ὁ τόμος μὲ τὸ μυθιστόρημα «Τιάρκος καὶ Ζινέττα», ποὺ τῆς χάρισε ἡ θεία της Χρυσὴ—ἡ παλιά μου **Ἰράνια Βάρνα**, ποὺ τὴν χαιρετῶ. Ἀλλὰ πόσο θὰ τῆς ἀρέσῃ κι' ὁ ἄλλος μὲ τὸ «Λουδοβίκο Κοσμᾶ» ποὺ τῆς ἔστειλα τώρα. Ὅσο γιὰ τὰ φυλλάδια τοῦ 1930 ποὺ τῆς λείπουν (1-44) πρέπει νὰ στείλῃ δρ. 95.

Ἀλήθεια, **Ἀστέρι τῆς Μάννας**, ποτὲ μου δὲν ἔλαβα ἐκτενέστερο γράμμα ἀπ' τὸ σημερινό σου, 19 ὅλες σελίδες! Τὸ ρουθῆξα ὅμως, γιατὶ πραγματικῶς εἶναι θαυμάσιο. Καὶ τὸ μὲν πρῶτο του μέρος,—αὐτὴ τὴ σπαρταριστὴ διήγησῃ τοῦ κυνηγιοῦ μὲ τὶς τραγικὲς περιπέτειες—πρέπει νὰ τὸ διαβάσουν, νὰ τὸ ἀπολαύσουν, ὅλα τὰ Διαπλασόπουλα, καὶ θὰ τὸ δημοσιεύσω προσεχῶς. Ὅσο γιὰ τὸ δεύτερο μέρος, δὲν μοῦ φαίνεται νἀχῇς πολὺ δίκιο. Βέβαια, οἱ δυὸ ἐκεῖνοι ἄνθρωποι φέρθηκαν πολὺ κακά, ἂν ἦταν στὸ χέρι τους, νὰ σώσουν τὸν καϊμένο τὸ Φόν ἀπ' τὰ δόντια τοῦ λύκου. Ἀπὸ ἕνα ὅμως παράδειγμα, ἢ ἀπὸ δυό, ἢ ἀπὸ τρία, δὲν πρέπει κανεὶς νὰ βγάζῃ κανόνα. Ὁ κόσμος δὲν εἶναι τόσο κακὸς ὅσο τὸν νομίζεις. Αὐτὰ ἄφησε νὰ τὰ λένε οἱ γέροι. Ἕνα κορίτσι τῆς ἡλικίας σου—μόλις 15 χρονῶν—πρέπει νἄχῃ περισσότερη αἰσιοδοξία καὶ πεποίθηση στὴ φυσικὴ καλοσύνη τῶν ἀνθρώπων. Πιστεύεμε ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶναι καλοί' σὰν τὸν πατέρα σου, τὴ μητέρα σου, τὴ γιαγιά σου, τὸ δασοφύλακα καὶ σένα. Οἱ κακοὶ εἶναι ἐξαιρέσεις, ὅπως οἱ δυὸ ἐκεῖνοι ποὺ ἄφησαν τὸν Φόν στὴν τύχη του...

Σ' ἄλλους δὲν ἔχω τόπο νἀπαντήσω. **Λορέττα Γιούνγ, Χιμαιρονυνηγέ, Λορελάϊ, Ριγολέτε, Μαγιολούλουδο, Θαλασσόλυκε, Εὐζωνάκι, Φρύνη, Σιφονέτ, Κάσσοις, Θεσσαλικὸ Ρόδο, Ἀστέρω, Σαπουνόφουσκα, Περιπλοκής, Ὠκεανίς, Βολιώτικο Πετσιρικάκι, Σταράτη, Μαγικὴ Νυχτιά, Δάβυ, Ἰουδήθ, Βασίλισσα τοῦ Δάσους, Κυρὰ τῆς Θάλασσας, Ὀμορφη Κουκλίτσα, Δαφνοστεφανωμένη, Κόρη τῆς Ἐρήμου** κλ., κλ., ἐξετέλεσα τὶς παραγγελίες σας καὶ φύλαξα τὰ ὡραῖα γράμματά σας γιὰ τὸ ἐρχόμενο. Στὸ ἐρχόμενο ἐπίσης θὰ εὐχαριστήσω ὀνομαστὶ καὶ ὅσους ξεσπάθωσαν.

«ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ»

Εἶναι τὸ νέο βιβλίο ἀπὸ τὴ Σειρὰ τῶν "Ἀπάντων τοῦ κ. Γρ. Ξενοπούλου (Φαίδωνος). Ὅλα τὰ βιβλία τοῦ κ. Ξενοπούλου δὲν εἶναι γιὰ τὴ νεολαία. Αὐτὸ σᾶς τὸ εἶπα πολλὲς φορές. Ἀλλὰ τὸ «Ἀνάμεσα σὲ τρεῖς γυναῖκες», ἔνα ὡραιότατο, ἀγνότατο, εὐγενικώτατα αἰσθηματικό, διασκεδαστικώτατο, ἀθηναϊκῆς δποθέσεως μυθιστόρημα, μπορεῖν ἐξαίρετα νὰ τὸ διαβάσουν τὰ πιὸ μεγάλα ἀγόρια καὶ κορίτσια τοῦ κύκλου μας. Ἀποτελεῖ κομψότατο τόμο ἀπὸ 300 σελίδες μὲ ὡραῖο ἐξώφυλλο καὶ τιμᾶται δρ. 35. (Ταχυδρομικὰ τοῦ Ἐσωτερικοῦ δρ. 5, τοῦ Ἐξωτερικοῦ δρ. 7).

ΓΙΑ ΤΗΝ Σ. Σ. Σ.

Ἀπερρίπτονται: «Σκέψεις» τῆς **Ναπολεόννης**. Σημειώνω ἀπ' ὅλες αὐτή, ποὺ εἶναι ἀξιοσημείωτη: «Ἡ εὐτυχία μοιάζει μὲ τὴν ἠχώ, ποὺ ἀπαντᾷ, ἀλλὰ δὲν μᾶς πλησιάζει». Οἱ ἄλλες εἶναι πολὺ κοινές.—«Τὸ παλιὸ Τρίκκερι» τοῦ **Χαμαιρονυνηγοῦ**. Μέτρησα δεκατρεῖς ἀράδες μιὰ φράση, χωρὶς νὰ σταματᾷ πουθενά. Ἔτσι ἡ περιγραφὴ γίνεται ἀτεχνη καὶ χάνει κάθε ζωηρότητα.—«Μία ἀπρόοπτος ἐπίσκεψις» τοῦ **Ἐλπιδοφόρ

ρῶ νὰ σοῦ πῶ ἀπὸ τώρα ἂν εἶναι ἀκριβεῖς· θὰ τὸ ἰδῇς μόνο ὅταν θὰ βγοῦν τἀποτελέσματα· ἔστειλα·) ***Πάνθειαν Ἀβραδάτου*** (τὰ ἔλαβα ὅλα· θὰ προσοχαθήσω·) ***Γκαΐτε*** (ἔχω ὑπόλοιπο στὴ διάθεσή σου δρ. 35,10·) ***Καλαβρυτινόπουλο*** (εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα· χαίρω ποὺ κάνεις τώρα καλύτερες ἐκθέσεις· ἔστειλα. Σῆμα καὶ 13 τετράδια·) ***Δοξασμένον Ἕλληνα*** (αὐτὸ σοῦ ἐνέκρινα· καὶ τώρα ἐμπρός!) ***Κόκκινην Σκιάν*** (ἔννοια σου, θὰ σοῦ τὸ κρίνω αὐστηρά·) ***Χαΐμ Ἠλ. Κωστῆν*** (εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια· γράφε μου·) ***Τρικέφαλον Βούδδαν*** (μπράβο! ἐλπίζω νὰ μοῦ γράψῃς συχνά·) ***Χλωμὸ Φεγγάρι*** (χαίρω πολύ· ἔστειλα 2 Σήματα, Ὀδηγὸ καὶ λυσόχαρτο·) ***Ἐρνάνην*** (κι' ἐγὼ ἐλπίζω· αὐτό, εἶδες, σοῦ ἐνέκρινα· λυσόχ. καὶ Ὀδηγὸν ἔστειλα·) ***Μελαγχολικὸν Καλλιτέχνην*** (εὐχαριστῶ πολύ· θὰ στείλῃς δρ. 50·) ***Ἐλένην Τζαβέλλα, Σαρδανάπαλον, Ἀγνὴν*** κτλ. κτλ.

Ζεφτέρι τῆς Ἠπείρου, Δημ. Φουντόπουλον, Δροσόλουστην Ἀδγούλαν, Εὐγένιον Ραφτόπουλον, Κέν-Μέϊναρ, Εὐάγγελον Παπαντωνάκην, Μπίλυ - Ντὸβ (ἔστειλα·)

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν *19 Ἰανουαρίου*, θὰ παντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ τοῦ νέου 253ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων. Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 24 Μαρτίου.

81. Λεξίγριφος

Ποσοτικὸ ἐπίρρημα
Ποὺ λέει κι' ὄχι λίγα,
Μ' ἕνα μικρὸ ἀνταμώθηκε
Νησάκι στὸ Αἰγαῖο·
Κι' ἄστρο λαμπρὸ στὸν οὐρανὸ
Ἀμέσως ἐγὼ εἶδα,
Νὰ στέκεται ἀκίνητο,
Περήφανο κι' ὡραῖο.

Κυρὰ-Φροσύνη

82. Συλλαβόγριφος

Τῆς μουσικῆς μιὰ νότα ἑνωμένη
Μὲ ὅ,τι διώχνει τὸ σκότος διαμιᾶς
Κάνει κάποια πόλη φημισμένη
Ἀπ' τὴ λατρεία μιᾶς ὄμορφης θεᾶς.

Κυρὰ τῆς Θάλασσας

83. Μεταγραμματισμὸς

Ἂν τὸ Υ τὸ κάνω Ἰώτα,
Ἀπὸ ζῶο ποὺ ἦταν πρῶτα,
Στήριγμα θὰ γίνῃ ἀρχαίου
Τεχνικοῦ ναοῦ κι' ὡραίου.

Ε. Ι. Ἀραχωβίτης

84. Ἀναγραμματισμὸς

Ποιὸς παλαβὸς τὸ γύρισε
Ἀνάποδα κι' αὐτό;
Νά, τὸ κρασί του χύθηκε
—Μπορεῖ νἄταν, καὶ λάδι—
Καὶ στὸ γαλάζιο φάνηκε
Τὸ πέλαγος σημάδι:
Ἕνα νησὶ μικρό.

Ἀρχοντοπούλα

85. Ἀστὴρ

* * *
* * *
* * *
* * * Η * * *
* * *
* * *
* * *

Ὁριζοντίως ἀρχαία θεά· καθέτως παγωμένη χώρα· διαγωνίως ἑλληνικὴ λουτρόπολις καὶ κράτος τῆς Εὐρώπης.

Δὶκ Σὰνδ

86-90. Μαγικὸν Γράμμα

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἑνὸς γράμματος ἑκάστης τῶν κάτωθι λέξεων, δι' ἑνὸς ἄλλου πάντοτε τοῦ αὐτοῦ, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις

ἄρτος, ἀφρός, Ἀκράτας, Νέρων, Σῦρος.

Βάτραχος Νο 6

91. Ἐπιγραφὴ

Χ Υ Ε	Ι Σ Υ
Α Ι Γ	Θ Ε Μ
Ε Ν Ο	Ι Λ Ε
Ω Ν Σ	Α Ο Ι
Ρ Η Τ	Ν Ω Κ
Ι Ζ Ο	

Ζητεῖται ἡ ἀνάγνωσις.

Ἰούλιος Καῖσαρ

92. Ποικίλη Ἀκροστιχίς.

Τὸ πρῶτον τῆς πρώτης τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων, τὸ δεύτερον τῆς δευτέρας, τὸ τρίτον τῆς τρίτης καὶ καθεξῆς, ἀποτελοῦν μέγαν Εὐρωπαῖον πολιτικὸν τοῦ περασμένου αἰῶνος:

1, Κράτος Βαλκανικόν· 2, Ὄρος ἑλληνικῆς νήσου καὶ πόλις· 3, Βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν, μυθικὸς ἥρως· 4, Μήν· 5, Μέγας ποταμός· 6, Ἀρχ. νομοθέτης· 7, Πόλις τῆς Μακεδονίας ἀκμάσασα κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς χρόνους.

Κεφαλλανίτης

93. Φωνηεντόλιπον

μξ - κ - ς - ν - χ - ργς

Ἠλιογέννητη

94. Γρῖφος

ον ον ον
ὀν ον ον ον ον ον
ε ε χαρῆτε! ς
ον ον ον ον ον
ον ον ον

Αἱματοβαμμένη Δέξα

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκήσ. τοῦ φύλ. 45

621. Φασόλια (φᾶ, σόλ, ἰα.)—622. Ἄρης (ἄ! ρίς.)—623. Νάνος-ναός.—624. Βίας-βόας.—625. Ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύχτα.

626. Σ Ι Α Μ
Ι Α Μ Α
Α Μ Η Ν
Μ Α Ν Η

627. ΙΑΠΕΤΟΣ (ἀετός, πιστός, ἔτος, Τίτος, ὀπτός, σέπια).—628. ***Δεινόν σοι πρὸς κέντρα λακτίζειν.*** (Ἡ ἀνάγνωσις κατὰ στήλας, ἐκ τῶν κάτω δεξιά, βουστροφηδόν·)—629—633. Διὰ τοῦ ΑΥ: ***Βαυαρός, αὔριον, αὔλαξ, κερανυῶ, αὐγή.***—634. ΠΑΡΟΣ (Πρᾶος, Ἀγριος, Ρυπαρός, Ὄλεθρος, Σοφός.)—635. Θαρσεῖν χρή, τάχ' αὔριον ἔσετ' ἄμεινον.—636. ***Δύο κακῶν προκειμένων, τὸ μὴ χεῖρον βέλτιστον.*** (Δύο κακὸν πρὸ κείμενον, τομὴ χειρῶν βέλ, τ' εἶς τον.)

ΟΙ ΑΛΛΑΣΣΟΝΤΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΝ *συνδρομηταὶ παρακαλοῦνται νὰ δηλώνουν ἀμέσως τὴν νέαν των διεύθυνσιν εἰς τὸ γραφεῖον μας ἀποστέλλοντες καὶ δραχμ. 5 διὰ τὴν ἐκτύπωσιν τῆς νέας ταινίας. Ἄλλως δὲν εὐθυνόμεθα διὰ τὴν ἀπώλειαν τῶν φυλλαδίων των.*

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΝΤΑΙ

οἱ συνδρομηταί μου, ὅταν λήγῃ ἡ συνδρομή των, νὰ τὴν ἀνανεώνουν ἀμέσως, χωρὶς νὰ μὲ ὑποβάλλουν εἰς τὸν κόπον καὶ τὸ ἔξοδον νὰ τὸ ὑπενθυμίζω στὸν καθένα ἰδιαιτέρως. Ἡ ἔγκαιρη ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς εἶναι τὸ πρώτιστον χρέος τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλὰ στοιχεῖα δρ. 6, τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν 10 λέξεων 60 λεπτὰ ἡ λέξις, μὲ παχεῖα δὲ στοιχεῖα λεπτὰ 70 καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. 1. Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. 3. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλᾶ. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀπαραίτητη.

/ ΑΑ' — 94 /

Ξαναμπαίνοντας στὴν κίνηση τῆς Διαπλάσεως ἀνταλλάσσω τετραδιάκια καὶ ἀλληλογραφῶ. Σὲ ὅσους δὲν ἀπήντησα διὰ λόγους ἀνωτέρους θελήσεώς μου ζητῶ χίλιες φορὲς συγγνώμην Πιστεύω νὰ μὲ συγχωρήσουν. Σύλλογε Αἰγυπτίων θεῶν, θερμὰ εὐχαριστῶ. Ἡ Δ σις μου εἶναι: Τάκην Σουμελίδην, Ἀναρύρειον Σχολήν, Σπέτσας. **Ἐδζωνάκι**

/ ΑΑ' — 95 /

Διαπλασόκοσμε, τὶς πιὸ θερμὲς εὐχὲς γιὰ τὸν Καινούργιο Χρόνο
Ψηφίσατε ὅλοι-ες τὸ ψευδώνυμο
ΠΛΑΝΟΔΙΟΣ ΤΡΟΒΑΔΟΥΡΟΣ
Ἀνθισμένη Τριαντοφυλλιὰ

/ ΑΑ' — 96 /

Μεγάλη χαρὰ θὰ εἶχε ἂν λάβαινε ἕνα τετραδιάκι ἢ κάρτα ἀπὸ ὅλους-ες ἰδιαιτέρως ἀπ' τοὺς-ἐς Μεγάλη Ἑλλάδα, Νάρκισσο, Ἐξυπνούλα, Λάουρα, Περιπλοκάδα, Ταγκὸ τῶν Ρόδων, Φαραώ, Μαγιολούλουδο, Μικρομεγαλη, Λουλουδένια Βασίλισσα, Ἀνδαλουσία, Κλοκλώ, Κυρὰ τῆς Θάλασσας, Σγουρόμαλλη, Ἀφροδίτη τῆς Μήλου, Ἀταλάντη, Ναουσόπαιδο, Καλαβρυτινόπουλο, Μπίλλυ Ντόβ, Δοξασμένο Ἑλληνόπουλο, Γαλανὸ Οὐρανό, Ἰδάτραχο Νο 1 . . . ὁ **ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΜΑΚΕΔΩΝ**
Παρακαλῶ στεῖλτε: **Βασίλειον Παρμενίδην, Δράμα.**

/ ΑΑ' — 97 /

Καλὰ Χριστούγεννα εὐχόμαι σὲ ὅλους-ες. Καὶ ὅλοι μαζὶ ἂς εὐχηθοῦμε στὴ Διαπλάσι μας εὐτυχισμένη χρονιά.
(Καθυστερήσασα) **Σιφονέτ**

/ ΑΑ' — 98 /

Τὸ Καλαβρυτινόπουλο παρακολουθῆσαν ἐπὶ ἕνα ἔτος καλῶς τὴν κίνησιν τῆς Διαπλάσεως, ζητεῖ ἀλληλογραφίαν καὶ ἀνταλλάσει Μ. Μυστικά, Δ σις: Γεώργιον Σαμαρτζόπουλον, Πόστ-Ρεστάντ, Καλάβρυτα.
Συλφὶς διατί δὲν μοῦ ἀπήντησες;

/ ΑΑ' — 99 /

Διαπλασόκοσμε, ψηφίσατε ὅλοι τὸ ψευδώνυμο ΧΑΡΑΥΓΗ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ
Γκαΐτε

/ ΑΑ' — 100 /

Πρωτομπαίνοντας στὸ μυρωμένο περιβολάκι τῆς Διαπλάσεως, χαιρετῶ ὅλους-ες. **Ἀεροπλάνον**

/ ΑΑ' — 101 /

ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑ

Καὶ φέτος εἰσερχομένη στὴν κίνησι χαιρετῶ ὅλους-ες ἀνεξαιρέτως:

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Ἀποτελέσματα τελευταίου διαγωνισμοῦ: Ὡς καλύτερον ψευδώνυμον 1930 ἀνεδείχθη ἡ

ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ

ἥτις παρακαλεῖται νὰ στείλῃ Δ/σιν καὶ 150 ψηφοδέλτιά της.
Ὁ τῶν Ἐσωτερικῶν: **Ρωμανὸς Ἀργυρὸς**

/ ΑΑ' — 102 /

Διαγωνισμὸς καρτῶν ἀγράφων· συμμετοχὴ τρίδραχμος εἰς γραμματόσημα. Προθεσμία μηνιαία, Βραβεῖα ἐκλεκτά. Κ. Μαλικούτη, Ἀνδροῦτσου 130, Πειραιεύς. **Χαραυγὴ**

/ ΑΑ' — 103 /

Κερανυέ, πρόσεξε, διότι εἶσαι πιὰ ἀλούμπα. **Ἀεροπλάνον**

/ ΑΑ' — 104 /

Ἀποκαλύψεις: Φιερώτη Βορκοῦλα, Μαρτάκη, Ἄνθος τῆς Ἀνδρου=Δ/σις, Βέγας—Φίγτιος, Φαραώ= Καλοπάση, Βέγας—Φίγτιος, Φαραώ= Καλοπρᾶς, Πάνθεια Ἀβραδάτου= Στεφοπούλου, Μυροσόλιος Ἄνδρος = Ἀθανασίου, Σ. Πεταλουδίτσα=Δαρρίνου. Φρανσίνα Σ. δάτου. (Συνέχεια ἄνευ τέλους)
Κοσμοκράτωρ

/ ΑΑ' — 105 /

Κοσμοκράτωρ, ἐκόμισες γλαῦκα εἰς Ἀθήνας! Μὲ ἀπεκόλυψε πρὶν ἀπολαύσω ἢ . . . «Διάπλασις». (Ὅρα Σελ. 34, τ. μου 1930). **Πάνθεια Ἀβραδάτου**

/ ΑΑ' — 106 /

Πρωτομπαίνοντας στὸν ὡραῖο Διαπλασόκοσμο χαιρετῶ ὅλους-ες, ζητῶ ἀλληλογραφίαν μ' ὁποιον-αν θέλει. Δ/σίς μου: Ἀναστάσιον Σταμπουλῆν, Ὁδὸς Ἀθηνῶν δι' Ὀδυσσέα, Σέρρας. **Ὀδυσσεὺς**

/ ΑΑ' — 107 /

Ἀνταλλάσσω τετραδιάκια: Ἀνίδα Τοῦλη Τρυφωνοπούλου, Λεχαινά: —Κεραυνοποιὰ νάμαι; — Ψηφίστε: **Χαραυγὴ τῆς Ἀδυτεριάς!** **Σαπουνόφουσκα**

/ ΑΑ' — 108 /

Πρωτομπαίνοντας στὸ μυρωμένο Διαπλασόκοσμο, χαιρετῶ ὅλους ἐς. Ἀνταλλάσσω κάρτες Ἠθοποιῶν (Κάου-Μπόϋ) Δ/σις: Βασίλειον Ι. Μέρτζιον, Σέρρας διά: **Κέν-Μέϊναρ**

/ ΑΑ' — 109 /

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΑΤΟΛΗ

Ἰδρυθεὶς ἐν Καλάμαις. Σκοποὶ ἰδεώδεις μεταξὺ τῶν ὁποίων, διάδοσις ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ καὶ ἔκδοσις πολυτελοῦς περιοδικοῦ τὸν Ἀπρίλιον. **Πρόεδρος ΑΙΚΗΣ ΦΟΙΒΟΣ.**

Εὐγενικὰ Διαπλασόπουλα, ὅσα ἀγαπᾶτε τὴ «Διάπλασι» γραφεῖτε στὸν ἰδεώδη σύλλογό μας ποὺ προσπαθεῖ νὰ τὴν διαδώσῃ. Ζητοῦνται μέλη καὶ ἀντιπρόσωποι πανελλ. Ἐγγραφὴ 50δραχμος. Συνδρομὴ, μελῶν 6 δραχ. μηνιαίως, ἀντιπροσώπων 3 δραχ. μηνιαίως. Δ/σις: Φώτην Χριστόπουλον, Πόστ-Ρεστάντ, Καλάμας.

/ ΑΑ' — 110 /

Θάνε Ζωγρομαλίδη, ἕνα μποσκετάκι διαλεγμένες εὐχὲς γιὰ τὴ γιορτούλα σου. **Βάγκνερ**

/ ΑΑ' — 111 /

Ἀποτελέσματα Διαγωνισμοῦ Μπίλυ-Ντόβ. Βραβεῖον Α': **Χρυσοπηγή.** Βραβεῖον Β': **Ρεθυμνιακὴ Ἀκτή.** Βραβεῖα ἐστάλησαν. **Μπίλυ-Ντόβ**

/ ΑΑ' — 112 /

Ἀνταλλάσσω τετραδιάκια, ἠθοποιοὺς, ποιήματα. Δ/σις: Μαριάνθην Λαππαδίτου, Νάουσαν, διά: **Μπίλυ-Ντόβ**

/ ΑΑ' — 113 /

Τὸ ὡραιότερον ψευδώνυμο γιὰ τὸ Διαπροφήφισμα εἶναι

ΜΠΙΛΥ-ΝΤΟΒ

/ ΑΑ' — 114 /

Μπαίνοντας στὸ σαλονάκι τῆς Διαπλάσεως, χαιρετῶ καὶ ἀνταλλάσσω Μ. Μυστικὰ μὲ ὅλους-ες. Δ/σίς μου: κ. Σπυρίδωνα Νικήταν, Γραβιᾶς 34, Θεσ/νίκην. **Βασιλεὺς τῆς Ζούγκλας**

/ ΑΑ' — 115 /

Μπαίνοντας στὴν κίνησι τῆς Διαπλάσεως, χαιρετῶ ὅλους-ες, ἰδίως τὸ **Ἐξζωνάκι** καὶ **Γόρδιον Δεσμόν.** **Δὸν Κιχώτης**

/ ΑΑ' — 116 /

Ἀλληλογραφῶ μ' ὅλους-ες. Δ σις: Στέλλα Στεργιοπούλου, Κωνσταντίνου Παλαιολόγου 102, Θεσσαλονίκη, διὰ **Κόρην τῆς Ἐρήμου**

/ ΑΑ' — 117 /

ΔΙΑΠΛΑΣΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΩΝ

Τὸ ΜΕΓΑ ΜΥθΙΣΤΟΡΗΜΑ ΜΑΣ ("Ἐξακολουθεῖ): Χιμαιροκυνηγὸς — Ζαβατάρης, Κρητικὸ Ἀστέρι—Θεοδωρίδης, Μπάτε-Γκιντάλια, Μικρομέγαλη = Σακελλαρίου, Ναουσόπαιδο=Πεχλιβάνος, Τριφυλλάκι = Μαρτίνος. ("Ἑπεται συνέχεια).

Ὁ τῶν Ἀποκαλύψεων: **ΟΥΓΙΑΣΟΝ**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Παρακαλοῦνται οἱ στείλαντες στὸν Διαγωνισμὸν μας ὅπως ἀποστείλουν 3δραχμὲς διὰ τὰ κεκανονισμένα ταχυδρομικὰ δι' ἀποστολὴν δώρων.

Ὁ τῶν Διαγωνισμῶν: **ΑΤΡΕΙΔΗΣ**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΟΜΕΝ ΤΟ ΨΕΥΔΩΝΥΜΟ: —

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΑΚΕΔΩΝ

Ὁ τοῦ Δημοψηφίσματος: **ΝΕΟΣ ΑΧΙΛΛΕΥΣ**

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι